

**KATA
PULT**

(DOOR)ONTWIKKELING VAN MAATSCHAPPELIJKE BUSINESSMODELLEN

**WERKEN AAN WAARDECREATIE
EN IMPACT IN NETWERKEN**

Inhoud

Maatschappelijke uitdagingen los je samen op!	3
Een andere kijk op waardecreatie	4
Businessmodellen in tijden van transitie	6
Wat is een Purpose Case	8
10 inspirerende voorbeelden uitgewerkt in Purpose Cases	10
House of Hospitality werkt aan een duurzame en gastvrije maatschappij	13
CIV Water als cruciale schakel in het ecosysteem	17
Living lab 'Esports in de vereniging van de toekomst' zet gamende jongeren in beweging	21
Het ontwikkelfonds NHN maakt een leven lang ontwikkelen voor iedereen mogelijk	25
Adequaat onderwijs voor iedereen in de hele regio boven het Noordzeekanaal	29
Doorstroom op Zuid: samen meer impact op de Rotterdamse praktijk!	33
Samenwerken aan een lerende regio voor zorg & welzijn	37
U-TECH community verkleint de mismatch op de ICT-arbeidsmarkt	41
Scalda zet ICT-studenten in de beroepspraktijk	45
Drie vitale dorpskernen dankzij de inzet van Living Lab Lingewaard	49
Wat is het Waarde Propositie Canvas?	52
Wat is de Impact Roadmap?	53
Hoe nu verder?	54

Colofon

Dit is een uitgave van Katapult, ondersteund door Platform Talent voor Technologie. De publicatie kwam tot stand dankzij de input en ervaringen van 10 samenwerkingsverbanden. Meer informatie over publiek-privaat samenwerken vind je samen met de digitale versie van deze publicatie op wijzijnkatapult.nl.

Tekst

Matthijs Bobeldijk, New Business Lab
Martijn Pepers, PTvT

Redactie

Angélique Klifford, PTvT

Vormgeving

Ben Burger, Studio Zeeman & Burger

Drukwerk

CopyPartners

September 2023

© PTvT. Voel je vrij om de inhoud van deze publicatie te gebruiken maar vermeld daarbij wel even de bron.

onderdeel van

Maatschappelijke uitdagingen los je samen op!

Hoe los je complexe maatschappelijke vraagstukken als de energietransitie, grondstoffentransitie, maar ook tekorten aan geschoold personeel op? In ieder geval niet alleen. Hiervoor is samenwerking tussen verschillende organisaties nodig. Maar hoe doe je dat, samenwerken aan een gemeenschappelijk hoger doel?

Nederland heeft een indrukwekkende staat van dienst als het om samenwerken in netwerken gaat. Neem ons snelgroeiende Katapultnetwerk, dat bestaat uit meer dan 450 samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven die in nagenoeg alle regio's in Nederland actief zijn. De doelstelling van het netwerk is om de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en maatschappij nog verder te verbeteren.

Die samenwerkingsverbanden hebben afgelopen jaren kennis en expertise opgebouwd als het gaat om samen waarde creëren in netwerken. Het Katapultnetwerk heeft de ambitie om nog veel meer bedrijven, organisaties en (toekomstige) professionals te laten profiteren van haar kennis over de meerwaarde van publiek-privaat samenwerken.

Voor je ligt een publicatie over de ontwikkeling van maatschappelijke businessmodellen.

In deze publicatie delen wij graag inzichten, instrumenten en inspirerende voorbeelden om zelf maatschappelijke businessmodellen te ontwerpen en door te ontwikkelen.

Je kunt deze publicatie als een werkboek gebruiken om (het maatschappelijke businessmodel van) jouw eigen samenwerkingsverband te ontwerpen of door te ontwikkelen.

Een andere kijk op waardecreatie

Hoe realiseren we een volledig circulaire economie in Nederland in 2050? Hoe zorgen we voor een energietransitie die betaalbaar is voor bedrijven en burgers? Hoe zorgen we voor een voedselsysteem waar productie en natuurbehoud hand in hand gaan?

Het is een kleine greep uit de maatschappelijke uitdagingen die op de samenleving afkomen. Deze uitdagingen zijn veelkoppige monsters die met elkaar samenhangen en niet alleen op het bord van maatschappelijke organisaties en onze overheid liggen, maar ook (mkb)bedrijven, scholen en burgers raken.

Het oplossen van dit soort vraagstukken vraagt om andere manieren van organiseren, én een andere kijk op waardecreatie. Je eigen (organisatie)belangen veiligstellen en uitsluitend waarde creëren binnen de grenzen van één organisatie is niet langer houdbaar. Samenwerken aan maatschappelijke vraagstukken zal steeds vaker een vast onderdeel van de bedrijfsvoering worden. En niet alleen van maatschappelijke organisaties, maar ook van commerciële partijen.

Duurzame ontwikkeling: People, Planet, Profit

Duurzame ontwikkeling voorziet in de behoeften van de huidige generatie, zonder de behoeften van toekomstige generaties, zowel hier als in andere delen van de wereld, in gevaar te brengen, aldus de definitie van de VN-commissie Brundtland uit 1987. Zaken zoals consumptie, natuur, gezondheid, vertrouwen, kennis en zelf gerapporteerde tevredenheid van burgers over deze aspecten dragen bij aan hun kwaliteit van leven. Bij duurzame ontwikkeling is dus sprake van een ideaal evenwicht tussen ecologische, economische en sociale belangen. Duurzame ontwikkeling staat ook wel bekend als het vinden van een balans tussen People, Planet en Profit.

Vanuit de gedachte dat het Bruto Binnenlands Product (BBP) geen graadmeter is voor welzijn, duurzaamheid en ongelijkheid in de samenleving, monitort het CBS al enkele jaren brede welvaart. In een jaarlijkse rapportage laat het CBS onder andere zien hoe Nederland presteert op het gebied van de 17 Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) van de Verenigde Naties.

In 2015 werd door de lidstaten van de Verenigde Naties de agenda voor duurzame ontwikkeling aangenomen. Deze agenda bestaat uit 17 doelen, in het Engels Sustainable Development Goals (SDG's) genoemd. Samen vormen zij een internationaal actieplan voor duurzame sociale, economische en ecologische ontwikkeling. Het idee van deze doelen is, dat alle landen in de wereld ermee aan de slag gaan.

Ook Nederland heeft de SDG's en het streven naar brede welvaart omarmd. De agenda voor 2030 van VNO-NCW en MKB-Nederland draagt bijvoorbeeld de titel 'Ondernemen voor brede welvaart, naar nieuw Rijnlants samenspel'.

Publiek-privaat samenwerken is essentieel

Maatschappelijke vraagstukken oplossen vraagt om een langdurige samenwerking tussen organisaties. Vaak vanuit de triple helix of zelfs quadruple helix: ondernemers, onderwijs, overheid en burgers die samen optrekken. Dergelijke samenwerkingen zijn complex om op te starten, maar ook uitdagend om duurzaam voort te zetten. Daar zijn zowel specialistische kennis als specifieke vaardigheden voor nodig.

In Nederland hebben wij zeer ruime ervaring op het gebied van publiek-privaat samenwerken. Veel van die samenwerkingsverbanden zijn aangesloten bij het Katapultnetwerk.

Wij zijn Katapult

In het Katapultnetwerk wordt in alle sectoren actiegericht gewerkt aan het beroepsonderwijs van de toekomst. Om samenwerkingsverbanden bij elkaar te brengen organiseert Katapult uiteenlopende ontmoetingen: de Katapultdag, de Pro-motor Award, Het-Kan-Dus-Wel-sessies en verschillende studiereizen.

Alle verzamelde kennis, nieuwe inzichten en goede voorbeelden van publiek-privaat samenwerken deelt Katapult met het netwerk, waardoor het netwerk van elkaar blijft leren.

En wanneer je er ondanks de inspiratie-, en kennisdeling toch niet uit komt, biedt Katapult extra ondersteuning. Diverse experts en ervaringsdeskundigen zijn bereid om hun kennis en ervaring desgevraagd in te zetten in het netwerk.

Katapult EU

Katapult gaat ook over de grenzen met Katapult EU. De Europese Commissie investeert de komende jaren in totaal 400 miljoen euro in de Erasmus Centers of Vocational Excellence (CoVE). Met vier miljoen euro voor vier jaar per project. Katapult EU is in verschillende projecten actief en helpt bij het ontwikkelen van pps'en door heel Europa. Inmiddels zijn er 6 projecten met een sterke Nederlandse inbreng actief binnen Erasmus CoVE's.

Naast het meedenken met nieuwe aanvragers en het meewerken aan twee van de CoVE's is er met 12 pilot CoVE's in 2021 een Community of Practice opgericht, om zo de kennisuitwisseling tussen de projectleiders over hoe CoVE's te implementeren te bevorderen.

FEITEN EN CIJFERS KATAPULT

- In 11 jaar meer dan 450 publiek-private samenwerkingsverbanden
- 124.000 betrokken studenten
- 8.000 betrokken docenten
- 12.000 betrokken bedrijven
- De samenwerkingsverbanden komen uit bijna alle sectoren
- Consequente groei in bereik
- 80% van de betrokken private partners behoort tot het mkb

De cijfers over het Katapultnetwerk zijn gebaseerd op de publicatie 'Impactmeting 2019-2021'

Businessmodellen in tijden van transitie

Traditionele businessmodellen beschrijven vooral de waardecreatie van één enkele organisatie. De focus ligt hierbij op de toegevoegde waarde voor klanten en de financiële waarde die daarmee voor de organisatie ontstaat.

De traditionele definitie is:

Een businessmodel beschrijft hoe een organisatie waarde creëert, levert en behoudt.¹

Inmiddels is er steeds meer aandacht voor het feit dat waardecreatie niet alleen binnen één enkele organisatie plaatsvindt, maar ook daarbuiten.

Denk daarbij aan maatschappelijke waarde van werkgelegenheid in een regio, de aantrekkingskracht die een organisatie op andere ondernemingen heeft, of innovatiekracht in een keten en/of de regio.

Aan de andere kant kan er ook sprake zijn van waardevernietiging: vervuiling, verspilling van grondstoffen, of andere vormen van overlast.

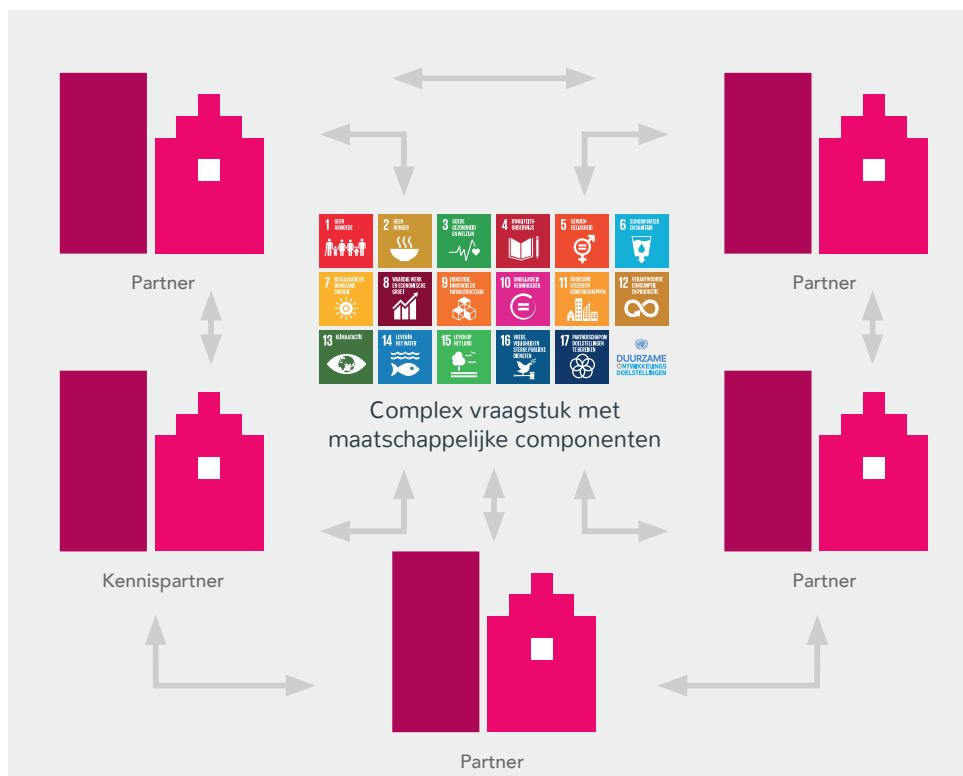
Een belangrijke oorzaak van maatschappelijke uitdagingen is een te smalle blik op waardecreatie, namelijk uitsluitend vanuit financieel perspectief binnen de grenzen van één enkele organisatie. Niet-financiële en maatschappelijke waardecreatie blijven daarbij buiten beschouwing. Hierdoor ontstaat een vertekend beeld van de realiteit; de impact van de activiteiten van een organisatie gaan verder dan de grenzen van de eigen bedrijfsvoering.

➔ “Waardecreatie vindt niet alleen binnen één enkele organisatie plaats maar ook daarbuiten”

1. Osterwalder, Pigneur (2009)
Business Model Generatie. Kluwer

Waardecreatie tussen organisaties

Redeneren vanuit samenwerkingsverbanden - in allerlei vormen en omvang - is in het Katapultnetwerk heel vanzelfsprekend. Samenwerkingen ontstaan vaak omdat één enkele organisatie een bepaald vraagstuk niet alleen opgelost krijgt. Het gaat vaak om complexe vraagstukken met een maatschappelijke component. Denk hierbij aan vraagstukken rondom veiligheid, diversiteit of de arbeidsmarkt.

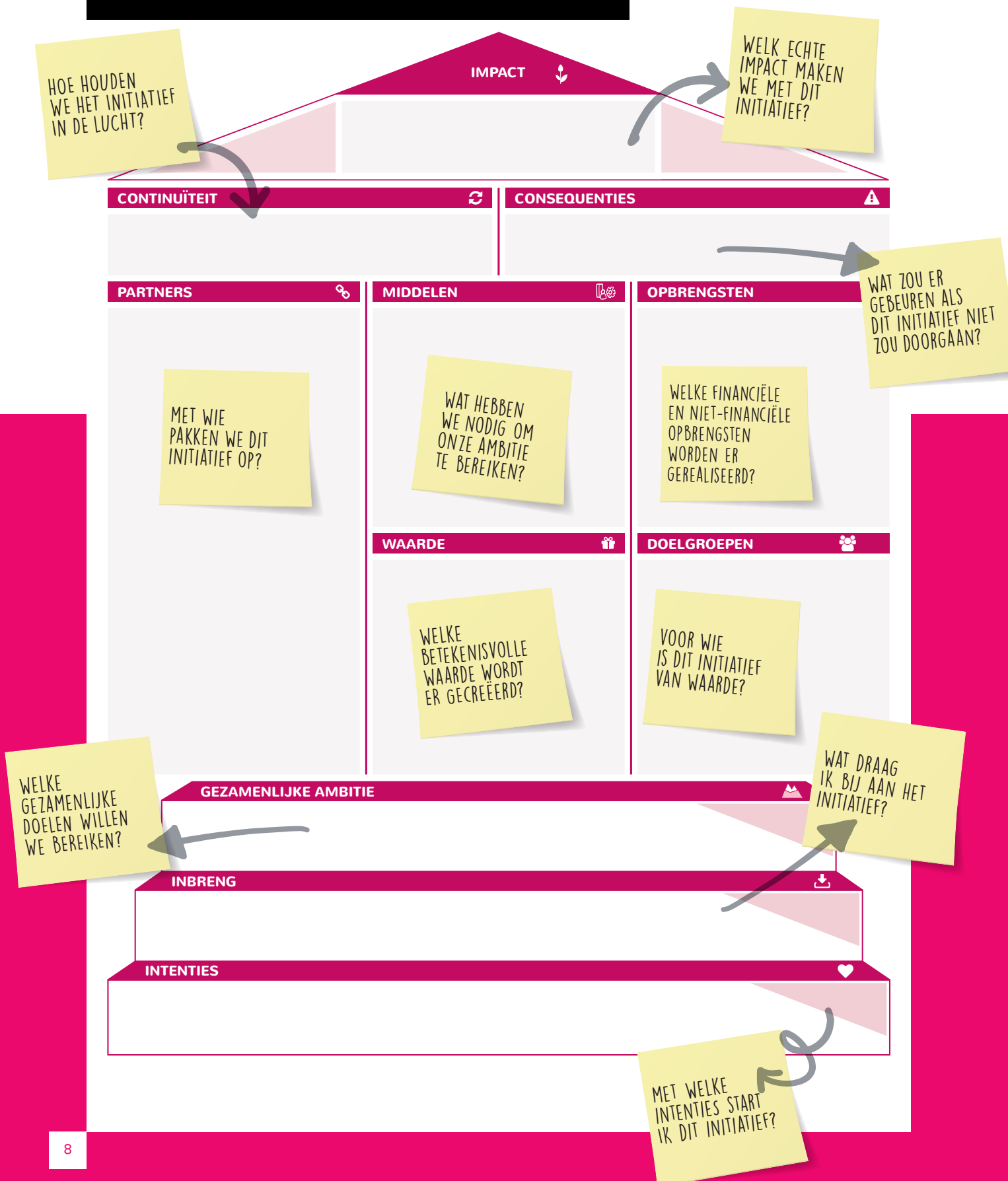
Deze vraagstukken worden vanuit netwerken, tussen organisaties in, in samenwerkingsverbanden opgepakt. Samenwerkingsverbanden zijn vaak complex om te vormen, door te ontwikkelen én te laten voortbestaan. Het ontwerpen van het businessmodel van een samenwerkingsverband kan helpen om complexiteit te reduceren, samenwerking te bevorderen, ideevorming te versnellen, maar ook om de maatschappelijke waardecreatie zichtbaar te maken.

In een eerdere publicatie "[Businessmodellen voor publiek-privaat samenwerken \(2018\)](#)" hebben wij vijftien vaak voorkomende businessmodel-scenario's verzameld en in een Business Model Canvas uitgewerkt. Deze scenario's zijn nog steeds actueel. Vooral om te bepalen welk type activiteiten en waardeproposities passend zijn voor de samenwerkingspartners.

PURPOSE CASE

KATA PULT

AANJAGERS
VAN DE KENNIS
VOOR MORGEN

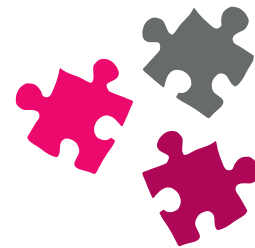
Van businesscase naar Purpose Case

Wij zijn een lerend netwerk. Binnen het netwerk ontstaan voortdurend nieuwe inzichten, instrumenten en goede voorbeelden. Op deze wijze is binnen het netwerk ook het instrument Purpose Case ontstaan.

De Purpose Case is een instrument om maatschappelijke businessmodellen te ontwerpen, waarmee je samen met anderen impact maakt en waarbij de waardering van de opbrengsten zowel financieel als niet-financieel kan zijn.²

Je kunt de Purpose Case gebruiken om met een aantal personen en/of organisaties een coalitie of samenwerkingsverband op te starten. Door samen stil te staan bij de elf puzzelstukken van de Purpose Case, maak je het maatschappelijke businessmodel van jullie samenwerking concreet en weet je van elkaar wat je te doen staat.

Hiernaast zijn de elf puzzelstukken van de Purpose Case weergegeven. Je kunt de puzzelstukken in willekeurige volgorde doorlopen. Er is voor de term 'puzzelstukken' gekozen omdat het samenwerken aan een gemeenschappelijk en maatschappelijk businessmodel altijd vanuit gelijkwaardigheid moet plaatsvinden; partners zitten niet tegenover elkaar aan tafel, maar naast elkaar. In co-creatie werk je allemaal vanuit je eigen organisatie aan een hoger doel.

Met een Purpose Case werk je gelijktijdig aan twee verschillende processen:

1. Het proces van samenwerken
2. Het proces van idee naar impact

1. Het proces van samenwerken

Het opstarten van een samenwerkingsverband is niet eenvoudig.

Je raakt snel verstrikt in de complexiteit van samenwerken aan een hoger doel terwijl je ook te maken hebt met de eigen belangen van de verschillende partijen. Door expliciet aandacht te besteden aan de individuele verwachtingen, belangen, behoeftes en doelen ontstaat er wederzijds begrip, ondanks dat de werelden van samenwerkingspartners soms ver uit elkaar liggen.

2. Het proces van idee naar impact

Hoe maak je de samenwerking nu echt concreet? Hoe voorkom je dat je in oeverloos vergaderen verzandt zonder dat je echt aan de slag gaat? Door met elkaar te brainstormen over de gemeenschappelijke ambitie, impact en opbrengsten kun je snel tot de kern van de samenwerking komen.

2. Bobeldijk (2020) IMPACT, Zet vanuit de Purpose Case de wereld naar je hart. New Business Lab

10 INSPIRERENDE VOORBEELDEN UITGEWERKT IN PURPOSE CASES

In het volgende deel van deze publicatie zijn van 10 verschillende samenwerkingsverbanden Purpose Cases verzameld.

De projectleiders leggen in bijgaande interviews uit hoe ze vanuit hun samenwerkingsverband (maatschappelijke) waarde creëren, en daarbij hun samenwerkingsverband verduurzamen zonder dit proces te starten met het rond krijgen van de businesscase.

HOSPITALITY

P12

WATER

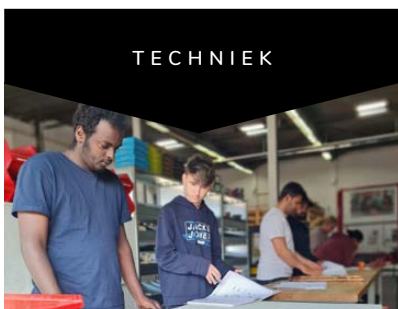
P16

SPORT & BEWEGEN

P20

TECHNIEK

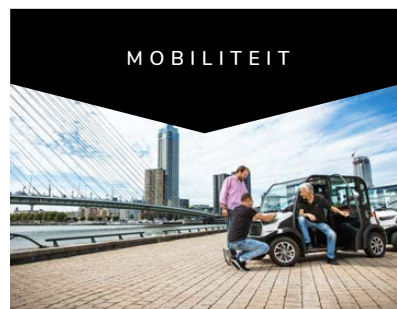
P24

TECHNIEK

P28

MOBILITEIT

P32

ZORG EN WELZIJN

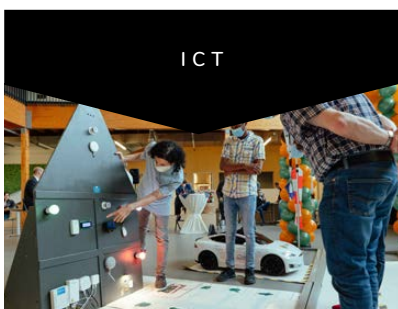
P36

ICT

P40

ICT

P44

SPORT & BEWEGEN

P48

→ “Hospitality heeft een belangrijke maatschappelijke impact op het welzijn van mensen”

Werken aan SDG's:

House of Hospitality werkt aan een duurzame en gastvrije maatschappij

“De maatschappelijke impact van hospitality is het bijdragen aan een groter gevoel van gastvrijheid in Nederland. Niet alleen in restaurants, maar ook op straat en in het dagelijks leven. Gastvrijheid heeft niet alleen een economische waarde, maar levert ook een bijdrage aan welbevinden, geluk en verbinding tussen mensen.”

Wij spraken met John Flierman, programmadirecteur van House of Hospitality, een samenwerkingsverband van partijen uit de brede hospitality in de Metropoolregio Amsterdam.

Wat is het maatschappelijk vraagstuk waar jullie je als samenwerkingsverband op richten? Waarom is dat juist nu belangrijk?

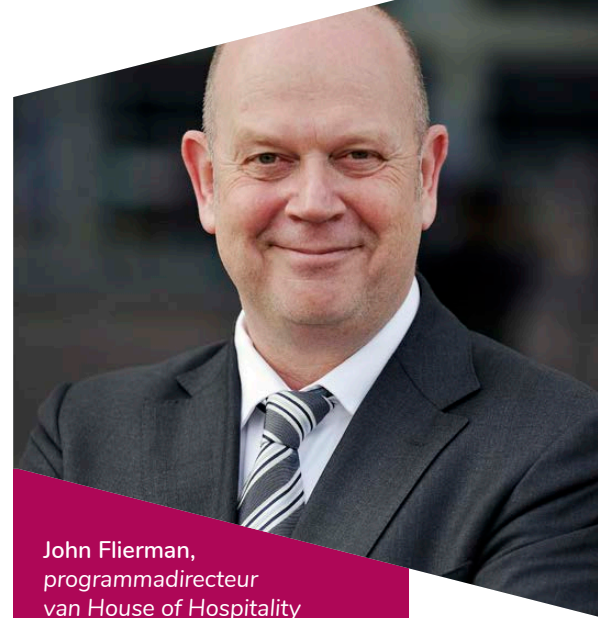
“Hospitality heeft een belangrijke maatschappelijke impact op het welzijn van mensen in de stad en in de regio. Dat hebben wij allemaal gemerkt toen in de periode van COVID-19 mensen elkaar niet of nauwelijks konden ontmoeten. Hotellerie, restaurants, cafés, maar ook de culturele sector waren voor een lange periode dicht. Nu proberen we het ecosysteem duurzaam te herstellen. Vanuit House of Hospitality werken wij al sinds 2017 samen aan het bieden van loopbaanperspectief in de hospitality. Niet alleen voor jongeren, maar voor alle generaties, iedereen is nodig en welkom in de hospitality.”

In 2022 zijn jullie met een opschaling van de samenwerking gestart, wat was de reden hiervoor? En hoe zijn jullie tot deze opschaling gekomen?

“Er waren een aantal redenen om House of Hospitality op te schalen. Enerzijds hadden de partners met de negatieve effecten van COVID-19 te maken. De hospitality sector werd door Covid hard geraakt. Niet alleen financieel, maar ook op het gebied van Human Capital. Toen de samenleving na het opheffen van de COVID-19-maatregelen weer openging werd het nog lastiger om goede mensen te vinden en te behouden.

Anderzijds wilden wij met elkaar een strategische schaa sprong maken. Nu beslaat de samenwerking niet meer alleen Amsterdam, maar de gehele metropoolregio Amsterdam (MRA). In 2017 zijn wij vanuit één mbo-college van het ROC van Amsterdam gestart. Inmiddels doen nu alle andere mbo-colleges van het ROC van Amsterdam en Flevoland aan de samenwerking mee. Ook hebben we veel meer mkb-partners uit het werkveld betrokken. Dit konden wij doen omdat wij afgelopen jaren nieuwe modellen voor hybride leervormen hebben ontwikkeld die nog beter bij het mkb aansluiten. In hubs werken studenten, docenten en ondernemers samen.

Een laatste belangrijke reden voor opschaling is om vanuit de regio ook het voortouw te kunnen nemen in de ontwikkeling van een landelijk Hospitality Pact. Ook dit gebeurt in co-creatie, maar dan samen met de andere ROC's,

John Flierman,
programmadirecteur
van House of Hospitality

andere regionale samenwerkingen op het gebied van Hospitality, en natuurlijk met landelijke werkveldpartners, branches en de overheid. Zo zorgen wij er samen voor dat we de hospitality sector duurzaam op de kaart zetten.”

Hoe borg je de continuïteit van zo'n complex samenwerkingsverband als House of Hospitality? Hoe hebben jullie dat gedaan na afloop van de eerste RIF-periode? En hoe willen jullie dat in de toekomst doen?

“Belangrijk hierin is continu afstemmen of er gemeenschappelijke doelen en acties zijn. Je begint met een Common Ground, maar dit kan na een half jaar al veranderd zijn. Daarom moet je voortdurend blijven afstemmen, ambities op elkaar laten aansluiten en laten zien dat je samenwerking ook echt resultaat oplevert. Een voorbeeld hiervan is de samenwerking met ISS (facilitaire dienst). Die draagt voor ISS bij aan de binding met jong talent uit de regio. Dankzij de samenwerking stromen de studenten na het afronden van hun mbo-opleiding door naar het bedrijf. Sommige studenten wilden ook nog hbo gaan doen. ISS bood deze studenten de mogelijkheid om hun hbo-opleiding met werken bij ISS te combineren. Dat is een concrete opbrengst voor zowel de student als de partner.

Er moet voor de aangehaakte partners altijd een concrete opbrengst zijn. Zo zijn er bij het ROC van Amsterdam minder vroegtijdige schoolverlaters. Ook de studenttevredenheid is omhooggegaan.”

Puzzelstuk Continuïteit

“Continuïteit gaat niet alleen over commitment van de samenwerkingspartners. Er moet ook sprake zijn van continuïteit van mensen en middelen. Daarom is House of Hospitality een stichting geworden. Dit voorkomt bovendien dat het vooral een initiatief van alleen het ROC van Amsterdam lijkt te zijn. De partners doen zaken met de stichting, én met het ROC als onderwijspartner van de samenwerking. Bij het ROC komt nog steeds een deel van de middelen vandaan, via een partnerbijdrage. Net als bij de andere samenwerkingspartners is er een bijdrage die voor een deel in-cash en voor een deel in-kind is. Hierbij blijven wij elkaar bewust maken dat het niet quit pro quo werkt. Voor wat hoort wat hoeft niet altijd uitgedrukt te worden in geld. Toegang krijgen tot het netwerk is ook een opbrengst.”

In jullie Purpose Case staat dat ecosysteemontwerp zorgt voor rust en robuustheid, wat bedoelen jullie daarmee?

“Omdat de relevantie van de totale samenwerking per samenwerkingspartner verschilt, hebben wij de partners in categorieën ingedeeld. Elk type partner heeft weer andere kwaliteiten en andere vragen. Wij clusteren op basis daarvan activiteiten zodat de partners actief kunnen participeren in het geheel, maar ook op relevante onderdelen. Verder staat het ecosysteem voor iedereen open. Zo vinden er gesprekken met kleine mkb'ers plaats die zich als groep bij het ecosysteem kunnen aansluiten. Wij zorgen er ook altijd voor dat bij evenementen, zoals de kick-off van het jaar, een diverse groep uit het ecosysteem aanwezig is: docenten, ondernemers en studenten.”

Wat hebben jullie gehad aan het werken met de Purpose Case? Aan het in beeld brengen van je maatschappelijke businessmodel?

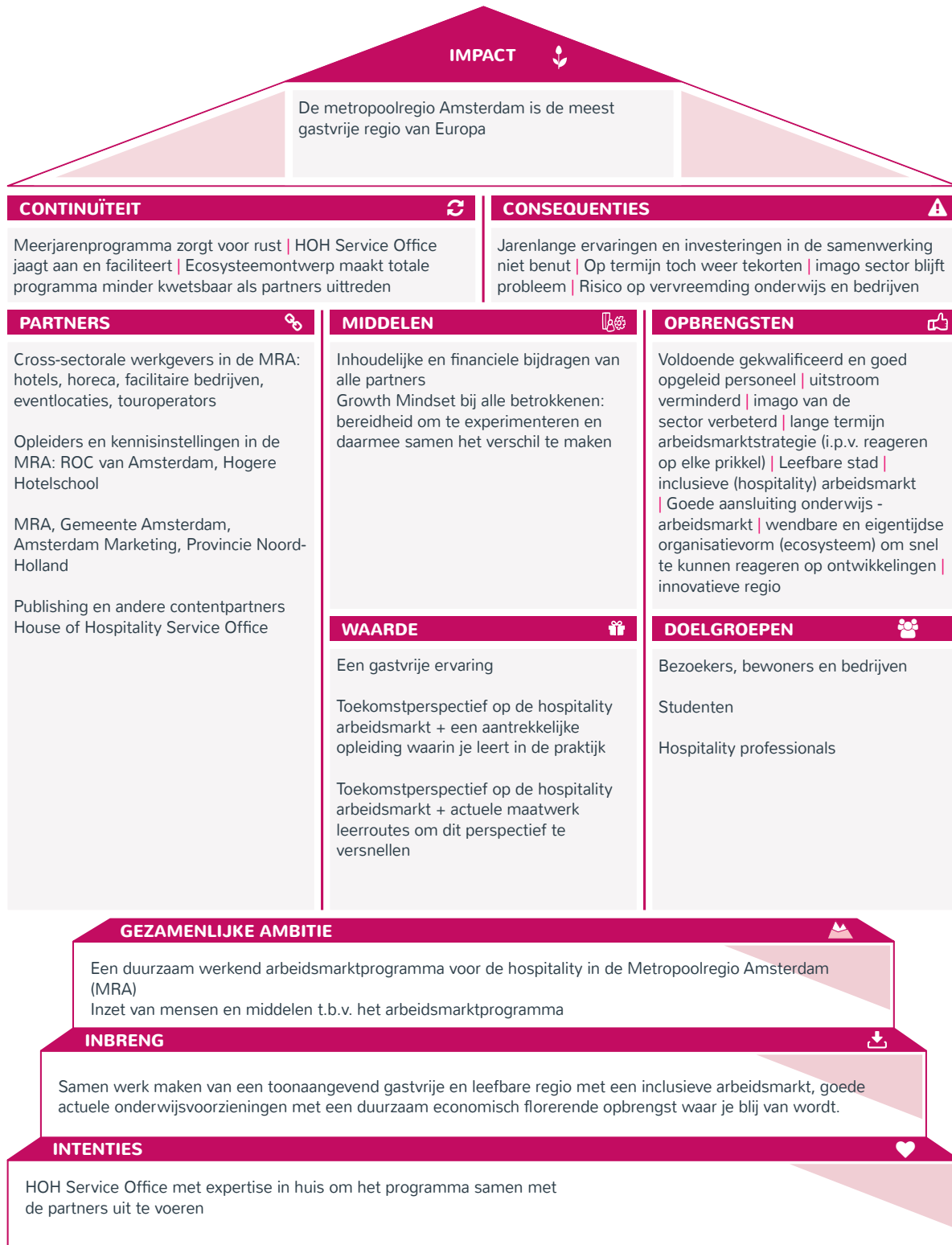
“Er bleek heel veel impliciete kennis in de hoofden van partners te zitten. Dat merkten we doordat we het gesprek voerden met behulp van de Purpose Case. Het is een manier van denken, handelen en gesprek voeren die de eigen blinde vlekken aan het licht brengt. Deze sessies voegden veel waarde toe omdat we ons bewust werden van onze eigen inbreng en opbrengsten, en ook van het gezamenlijk belang en de gemeenschappelijke opbrengst.”

Wat is de stip op de horizon over 5 jaar?

“Overall in de MRA zijn hubs met experience centers waarin we opleiden en samenwerken. Daar ontdekken we hoe de toekomst eruit kan zien en welke ontwikkelingen er komen op het gebied van voeding en hospitality. En we willen een bijdrage leveren aan 'the friendly city'. Samen opleiden met de voeten in de praktijk.”

PURPOSE CASE

HOUSE OF HOSPITALITY

→ “Wij maken onderdeel uit van het ecosysteem. Niet als middelpunt, maar als onderdeel van een totale puzzel. Het gaat over toegevoegde waarde binnen het ecosysteem creëren.”

**KATA
PULT**

Werken aan
SDG's:

CIV Water als cruciale schakel in het ecosysteem

“In Nederland vinden wij het heel gewoon dat er altijd drinkwater uit de kraan komt, maar zo vanzelfsprekend is dat helemaal niet. We moeten dat koesteren. Drinkwater is nu nog niet schaars, maar we moeten wel iets doen om ervoor te zorgen dat dit in de toekomst ook zo kan blijven. Drinkwater wordt van zoet water gemaakt. Dat kan van grondwater of oppervlaktewater, bijvoorbeeld van het IJsselmeer. Wat veel mensen niet weten is dat door de stijging van de zeespiegelzout zeewater ook onder de dijken doorkomt en zich met het zoete grondwater vermengt. Er ontstaat daardoor ‘brakwater’. Zout water moet heel anders gezuiverd worden en dat vraagt om hele andere zuiveringstechnieken. Vakmensen moeten daar wel mee om kunnen gaan, en moeten daarom anders worden opgeleid.”

Wij gingen in gesprek met Pieter Hoekstra, programmamanager van CIV Water, een samenwerkingsverband van de watersector en het onderwijs dat sinds 2013 bestaat.

Kun je vertellen waar CIV Water aan werkt?

“Wij richten ons sinds 2013 op de ontwikkeling van jongeren én werkenden tot wendbaar vakman. Dit doen we door ontwikkeltrajecten vorm te geven in samenwerking met onderwijs en bedrijfsleven. We werken naast kennis, ook aan houding, gedrag en vaardigheden.”

En hoe doe je dat dan in de praktijk?

“Vanuit CIV Water werken wij aan het vormgeven van een hybride lerend systeem. Concreet betekent dat, dat er in het onderwijs veel meer rekening gehouden wordt met de leerbehoeften van studenten en professionals. Hierbij ontwikkelt ook de docent zich tot een wendbare vakman. Leren gebeurt in de praktijk, waarbij een mbo-docent en een ervaren professional uit de praktijk samen het onderwijs verzorgen. Vragen uit de praktijk staan daarbij centraal.”

CIV Water is op de WaterCampus Leeuwarden gevestigd.

Kun je hierover iets meer vertellen?

“WaterCampus Leeuwarden is het knooppunt van de Nederlandse water- en watertechnologiesector en heeft de ambitie deze rol wereldwijd te vervullen. Op de campus worden samenwerkingen tussen (inter-)nationale bedrijven, kennisinstellingen en overheden in de watertechnologiesector georganiseerd zodat er ruimte ontstaat voor innovatie, onderwijs en ondernemerschap. Bovendien is er een unieke onderzoeksinfrastructuur waardoor de WaterCampus een ontmoetingsplaats voor wetenschappers en bedrijven uit de hele wereld is geworden.”

Pieter Hoekstra,
Projectleider van CIV Water

Wat is de rol van CIV Water op de WaterCampus?

“Gaandeweg de ontwikkeling van CIV Water werd steeds duidelijker dat wij met ons mbo-perspectief een cruciale schakel in het ecosysteem van de WaterCampus vormen. Om tot innovatie te komen, heb je het mbo nodig: er moet namelijk ook gemaakt en onderhouden worden. Vanuit het CIV Water kunnen wij de mbo-doelgroep op een goede manier met de WaterCampus verbinden.”

Hoe belangrijk is het om als samenwerkingsverband een fysieke plek te hebben?

“Wij hebben het voordeel dat we op de Campus gevestigd zijn. Fysieke nabijheid maakt de samenwerking eenvoudiger, maar het is geen absolute voorwaarde. Een gezamenlijke droom en visie hebben is dat wel. Ook op afstand kun je een cruciale schakel in een ecosysteem vormen.”

Wat bedoel je met een ecosysteem?

“Er zijn in de watersector en in het onderwijs heel veel partijen die allemaal op hun eigen manier waarde toevoegen aan het grotere geheel. Zie het als een puzzel met verschillende puzzelstukjes. Als je van toegevoegde waarde wilt zijn zul je een uniek puzzelstukje moeten creëren dat in de totale puzzel past.

Het vormen van ons eigen unieke puzzelstuk was niet zozeer het probleem, maar veel meer de vraag hoe je past in de andere puzzelstukken. Het is de kunst om net zo lang met je eigen puzzelstuk te draaien tot het in de puzzelstukken van de partners past. Dan is je ecosysteem compleet.”

Hoe maak je de puzzelstukken passend?

“CIV Water betreft zowel partners vanuit een gezamenlijke ambitie en droom als om korte termijn vraagstukken op te lossen. Wij gebruiken de korte termijn praktijkvraag van de partners om ervaringen en inzichten op te doen, om de langere termijn oplossingen vorm te kunnen geven in het kader van de gezamenlijke ambitie en droom.

Zo is Vitens als partner de reis met ons aangegaan. De vraag was hoe Vitens nieuwe doelgroepen kon aanboren. Wij hebben met elkaar in de praktijk geleerd hoe wij via hybride leren, zij-instromers kunnen bijscholen en klaarstomen voor en in de praktijk. Op deze wijze werd Vitens met het korte termijn vraagstuk geholpen, en leerden wij voor het totale ecoysteem meer over hybride leren.”

Welke tip zou je aan startende samenwerkingsverbanden geven als we het over ecosystemen hebben?

“Ik raad je aan om jezelf de vraag te stellen: In welk ecosysteem sta ik? Waar pas ik het beste? Kan ik daar een puzzelstuk voor vormen?”

PURPOSE CASE

CIV WATER

IMPACT

Wij geloven dat een optimale aansluiting tussen werkveld en onderwijs essentieel is om wereldwijd wendbare vakmensen te ontwikkelen en te behouden.

CONTINUÏTEIT

Het aansluiten op de ontwikkeling van het beroepenveld binnen bedrijven | Het initiëren van onderwijsvernieuwing | Het verbinden van onderwijs en bedrijven om passend onderwijs te ontwikkelen en blijven vernieuwen

CONSEQUENTIES

Als CIV Water haar werk niet meer kan uitvoeren wordt de aansluiting onderwijs en werkveld niet kleiner. De focus aanbrengen op hybride leren - er is minder aandacht voor 21st Century skills geweest

PARTNERS

Firda
Aeres College
MBO Life Sciences
Van Hall Larensteijn
Vitens
Wetterskip Fryslân
WaterLaboratorium Nederland
Waterschap Noorderzijlvest
WaterCampus
15 Nederlandse Mbo-scholen met water gerelateerde opleidingen
20 bedrijven uit de Nederlandse watersector
Internationaal water netwerk

MIDDELEN

Netwerk (levensader)
Tijd voor samenwerken
Team CIV Water
Financiering/subsidie (voor meer vrijheid van handelen)
Meer docenten die hierin geloven en meedoen
Regie op samenwerken
PR (Iedereen heeft een rol)
Hybride leeromgevinge

OPBRENGSTEN

Bijdrage aan lerende organisaties - Internationale ervaring
Wij zetten anderen in hun kracht
Ander contact met studenten
Enthousiaste studenten (fun in leren)
Verbinding, beweging, netwerk, kennis
Hybride leeromgeving en lerend systeem dat werkt
Ontwikkelde vakmensen (niet alleen meetbaar, maar ook merkbaar)
Broedplaats voor onderwijs vernieuwing lets betere wereld

WAARDE

Idem Purpose Case

DOELGROEPEN

- Onderwijs
Docenten
Studenten
- Werkveld
Management
Werknemer
- Deelnemers
Student
Professional
Zij-instromers

GEZAMENLIJKE AMBITIE

CIV Water is aanjager en ontwikkelaar van een lerend systeem (tussen onderwijs, bedrijfsleven in hybride leeromgevingen) dat werkt

INBRENG

Onderwijs: docenten, studenten en expertise op het gebied van didactiek |
Watersector: werk-leerplekken, begeleiding, casussen, kennis en expertise |

INTENTIES

Team: De watersector bedienen met voldoende goed opgeleide vakmensen die een bijdrage leveren aan het oplossen van water-gerelateerde uitdagingen in de maatschappij

Remco Aarts
beleidsadviseur sport
Gemeente Rotterdam

→ “Leden waarderen de inzet van verenigingen op esports, gaming en gamification”

Living lab 'Esports in de vereniging van de toekomst' zet gamende jongeren in beweging

Bijna de helft van de Nederlandse kinderen beweegt te weinig. Hun motorische vaardigheden gaan achteruit en overgewicht bij kinderen neemt toe. Enkele oorzaken daarvan zijn de digitalisering, verstedelijking en te weinig veilige speelplekken. ^[1]

In een gesprek met beleidsadviseurs Johan van Herpen en Remco Aarts van Gemeente Rotterdam spraken wij over hun ervaringen en aanpak in het living lab gericht op esports, om met name jongeren meer te laten sporten en bewegen met behulp van esports, gaming en gamification op verenigingen.

Kunnen jullie kort iets vertellen over het living lab 'Esports in de vereniging van de toekomst'?

"Zeker. Gemeente Rotterdam ziet net als veel Nederlandse gemeenten een terugloop in sportdeelname bij jongeren vanaf 12 jaar bij traditionele sportverenigingen ^[2]. Wij zijn als gemeente op zoek gegaan naar een oplossing om die trend te keren, die aansluit bij wat jongeren willen. Om deze reden hebben wij afgelopen jaren volop geëxperimenteerd binnen het living lab 'Esports in de sportvereniging van de toekomst'."

Wat is esports?

"Eigenlijk gaat het over esports, gaming en gamification. Dit wordt door het Kenniscentrum Sport en Bewegen ook wel als EGG afgekort. Esports gaat over topsport, terwijl gaming vooral recreatief spelen is, oftewel de breedtesport. Gamification betekent dat je gebruik maakt van elementen uit games in een niet-game setting ^[3]. Als wij in ons lab de term esports gebruiken bedoelen we eigenlijk de brede definitie hiervan, dus ook gaming en gamification (EGG)."

De volledige naam van jullie samenwerkingsverband is 'Esports in de sportvereniging van de toekomst'. Wat hebben EGG en een sportvereniging met elkaar te maken?

"Het aantal jongeren dat bij een vereniging sport loopt terug. Dat is niet alleen in Rotterdam zo, het is een landelijke trend. En behalve dat het ledenaantal afneemt merken sportverenigingen ook dat het aantal vrijwilligers daalt. De jongere leden zijn bij de sportverenigingen de vrijwilligers van de toekomst, het aantal jongeren heeft dus ook impact op het vrijwilligersbestand."

1 <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/sport-en-bewegen/sporten-en-bewegen-voor-kinderen>

2 <https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/living-lab-zo-verbindt-rotterdam-jongeren-en-clubs-via-esports/>

3 <https://www.kenniscentrumsportenbewegen.nl/themas/esports/>

Johan van Herpen,
beleidsadviseur sport
Gemeente Rotterdam

“Bij Gemeente Rotterdam hebben wij onszelf de vraag gesteld hoe je jongeren voor de clubs kunt werven en behouden. Kunnen wij iets bedenken dat helpt om de interesse van nieuwe groepen jongeren te wekken?”

Hoe zijn jullie met de samenwerking gestart?

“Wij hebben deelnemende partijen aan het consortium gevraagd om hun doelen en missie met de andere partners te delen. De antwoorden hebben wij vervolgens over elkaar heen gelegd. Dat heeft tot onze gezamenlijke ambitie geleid. Wij waren ons er vanaf de start van bewust dat we in de samenwerking de belangen van de partners niet uit het oog moesten verliezen. Zo kunnen bijvoorbeeld de bedrijven met hun producten en diensten experimenteren, om die vervolgens op de markt te brengen, krijgen de sportpartners de kans om de sport verder te brengen en kunnen de kennisinstellingen hun studenten een plek bieden waar zij in de praktijk leren, en waar onderzoek plaatsvindt.”

Wat was het startpunt van jullie gezamenlijke ambitie?

“Eigenlijk zagen alle partners kansen om iets te doen met jongeren die gamen. De grote vraag was wel: maar wat dan? Uiteindelijk zijn wij tot een set van EGG-experimenten bij verenigingen gekomen. Doel hiervan was jongeren in beweging brengen en houden, het hoge verloop bij sportverenigingen tegengaan, inspelen op inclusie en iedereen gelijke kansen bieden.”

Kun je een voorbeeld van zo'n experiment geven?

“Bij meerdere verenigingen zijn game corners in de kantine van de sportvereniging gekomen. Zie het als een moderne voetbaltafel of tafeltennistafel. Als er in de game corner iemand het spel FIFA aan het spelen is, staan er al snel dertig man omheen mee te kijken naar het grote scherm. Zo ontstaan er andere verbindingen binnen de vereniging. Een ander voorbeeld is dat bij handbalverenigingen een interactieve muur is ingezet om trainingen leuker te maken.”

Wat is het resultaat van de experimenten?

“Uit ons onderzoek blijkt dat leden de inzet van verenigingen op esports, gaming en gamification enorm waarderen en zich hierdoor verbonden voelen. Ook merken wij toegenomen draagvlak onder besturen van sportverenigingen om te experimenteren met EGG. Alles wat wij hebben geleerd staat op:

<https://gamenopjouwvereniging.nl/>

Op dit platform vind je toolkits voor verenigingen die met EGG aan de slag willen.”

Wat zouden jullie de lezer van deze publicatie willen meegeven als het gaat over samen creëren in netwerken?

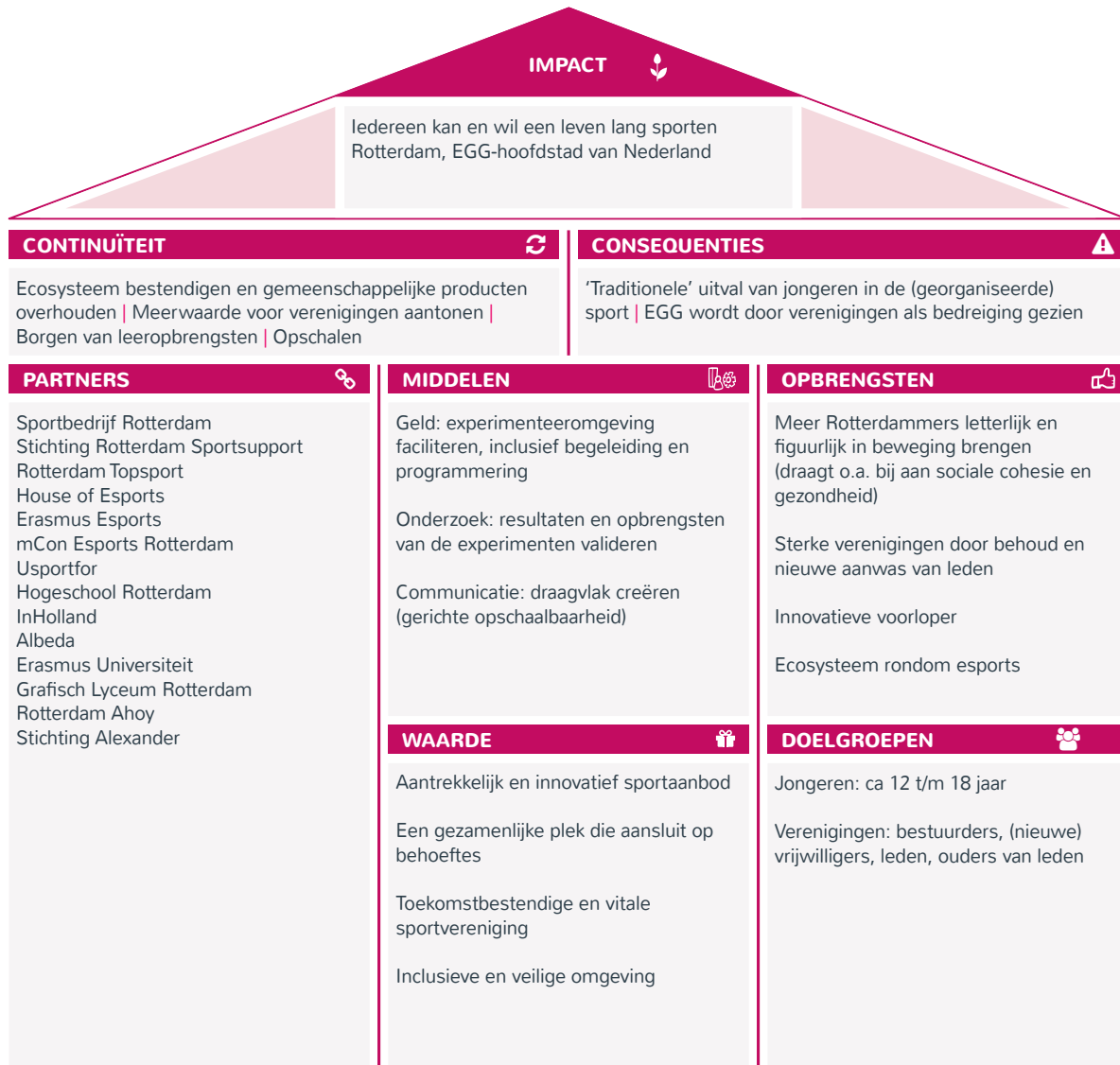
“Wij hebben ervaren dat als je samen iets wilt starten de samenwerking altijd leunt op individuele personen. Een hele organisatie tegelijkertijd meekrijgen is namelijk erg lastig, je hebt pioniers nodig. Probeer dus de neuzen van de mensen die je aan tafel hebt dezelfde kant op te krijgen. En wees flexibel als er partners afhaken. Als je iets in werking zet haken er ook weer nieuwe partners aan.

Wees je ervan bewust dat je ook al impact maakt door gesprekken te voeren zonder dat die rechtstreeks tot een samenwerking leiden. Wij merkten dat het voeren van gesprekken over EGG al voor een grotere bekendheid heeft gezorgd. Er zijn verschillende partijen die niet deelnemen aan het living lab, maar wel met EGG aan de slag gaan. Op die manier boek je ook resultaat.”

PURPOSE CASE

LIVING LAB ESPORTS

GEZAMENLIJKE AMBITIE

Organiseren van een set aan EGG-georiënteerde experimenten bij verenigingen, met als doel om mensen in beweging te brengen en houden, verloop van jeugd bij verenigingen tegengaan en inspelen op inclusie en het bieden van gelijke kansen

INBRENG

Maatschappelijke instellingen: Aanjaagsubsidie Nationaal Sportakkoord (via Gemeente), Capaciteit, Netwerk | Kennisinstellingen: Vindplaats, Locaties, Netwerk | Bedrijven: Netwerk | Capaciteit | Materialen | Middelen (bv gereduceerde tarieven)

INTENTIES

Maatschappelijke instellingen: Toekomstbestendige sport | Verbinding jongeren en vereniging | Kennisinstellingen: Betrokkenheid van de doelgroep en valideren van de experimenten (leeromgeving) | Bedrijven: De (maatschappelijke) kansen van esports benutten

Anita Metzelaar en
Femke Blokker, RPA
Noord-Holland Noord

→ “Veel scholings-
middelen zijn alleen
onder bepaalde
voorwaarden
beschikbaar”

Werken aan
SDG's:

Het ontwikkelfonds NHN maakt een leven lang ontwikkelen voor iedereen mogelijk

Digitalisering, klimaatverandering en allerlei andere ontwikkelingen hebben een groot effect op ons leven. Om in de samenleving, maar vooral ook in je werk, mee te kunnen blijven doen is continu leren en ontwikkelen noodzakelijk. Je moet voortdurend van de laatste ontwikkelingen op de hoogte zijn, de laatste technieken kennen en ook steeds vaker over andere vaardigheden beschikken. Je moet bijblijven om ervoor zorgen dat je niet uitvalt. Binnen het onderwijs- en de overheid wordt deze ontwikkeling ook wel 'een leven lang ontwikkelen (LLO)' genoemd.

Wij spraken met Anita Metzelaar en Femke Blokker, van Regionaal Platform Arbeidsmarkt Noord-Holland Noord over het Ontwikkelfonds dat in Noord-Holland Noord is opgestart om ervoor te zorgen dat iedereen die wil leren ook de financiële mogelijkheid krijgt om dat te doen.

Waarom zijn jullie in Noord-Holland Noord met een ontwikkelfonds gestart?

“Er is zijn veel financiële middelen voor scholing beschikbaar, het probleem is dat deze middelen vaak alleen toereikend zijn als je aan bepaalde branchevoorwaarden voldoet. Een grote doelgroep kan niet aan de voorwaarden voldoen, waardoor er onvoldoende mogelijkheid is tot het benutten van bestaande scholingsmiddelen. Om iedere welwillende burger de mogelijkheid te bieden op ontwikkelen en scholen hebben wij in Noord-Holland Noord een Ontwikkelfonds opgericht.”

Kunnen jullie kort uitleggen wat jullie met dit fonds doen?

“Het fonds stelt middelen beschikbaar om mensen te helpen bij een leven lang ontwikkelen. Het draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, leren en opleiden van werkenden en werkzoekenden. Ontwikkelfonds NHN biedt een laagdrempelige toegang tot scholing en ontwikkeling, waarbij bestaande budgetten werkelijk gebruikt worden (koppelen, ontschotten, stapelen) om daarmee het onbenutte arbeidspotentieel in te vullen.”

Kan iedereen uit Noord-Holland Noord zich bij het ontwikkelfonds melden?

“De focus van het Ontwikkelfonds NHN richt zich nu op talentontwikkeling van mensen die een vak willen leren of bijhouden én die nu moeilijk toegang krijgen tot het bestaande scholingsaanbod. Zij krijgen de mogelijkheid om via het Ontwikkelfonds NHN hun passende en arbeidsmarktrelevante scholing te financieren. Dit doen we door scholingsvouchers uit te geven.”

Manifest Werken en Ontwikkelen 2030 Noord-Holland

In Noord-Holland werken overheid, bedrijfsleven en onderwijs samen aan een veerkrachtige technische en technologische arbeidsmarkt voor een duurzame provincie. Dit doen ze samen in een beweging, met behulp van het Manifest Werken en Ontwikkelen 2030. Inmiddels zijn 300 partijen, privaot en publiek, aangesloten en worden de eerste resultaten zichtbaar in de concrete Purpose Cases die de partijen samen opstellen.

Het manifest is in 2021 door 160 partijen onder regie van Provincie Noord-Holland gestart om aan de slag te gaan met het arbeidsmarktvaagstuk achter de energietransitie. Het concreet maken van acties bleek een uitdaging omdat er zoveel verschillende partijen bij betrokken zijn. Het was de ambitie om met het hele ecosysteem van onderwijs, overheid en bedrijfsleven samen in actie te komen. Dat is gelukt. Het manifest fungeert daarbij nu als leidraad. Zo kun je steeds teruggrijpen op wat je met elkaar hebt afgesproken. Elke actie moet bijdragen aan de doelen van het Manifest: het realiseren van de energietransitie.

Welke partners hebben dit fonds opgezet?

“De partners van het fonds zijn: RPAhn, UWV, Provincie Noord-Holland, onderwijs, Leerwerkloket NHN en ZW, brancheorganisaties, opleidingsfondsen, werkgevers- en werknemersorganisatie, Samenwerkingsverbanden Voortgezet Onderwijs, alle regiogemeenten in Noord-Holland Noord en commerciële aanbieders.”

Wat is jullie hogere doel, de impact, die jullie samen willen maken?

“Wij willen talent behouden en aantrekken voor de regio. Ons hogere doel is dat wij een lerende provincie willen zijn, iedereen heeft het recht om te leren. We werken met het ontwikkelfonds aan een duurzame infrastructuur op het gebied van leren en ontwikkelen.

Verder is het idee om werkenden en werkzoekenden wendbaarder te maken op de arbeidsmarkt. Door de focus te leggen op de kansrijke sectoren, komt meer arbeidspotentieel op de krappe (regionale) arbeidsmarkt en kunnen regionale werkgevers hun vacatures beter vervullen.”

Hoe hebben jullie al deze partners bij elkaar gekregen?

“Er komen een aantal zaken samen. Allereerst past het Ontwikkelfonds NHN binnen het convenant ‘Voor een werkende Arbeidsmarkt 2019-2025’, de Human Capital Agenda van Noord-Holland. Daarnaast maken wij slim gebruik van de manier waarop het RPAhn georganiseerd is. Wij zijn een uitvoeringsorganisatie van 17 gemeenten uit Noord-Holland Noord.

Tot slot hebben wij het Ontwikkelfonds NHN met Provincie Noord-Holland opgepakt. Binnen de provincie Noord-Holland is met ruim 160 aanjagers uit bedrijven, onderwijs en overheid een gezamenlijke Human Capital Actieagenda opgesteld; het manifest ‘Werken en ontwikkelen 2030 Noord-Holland’. Een van de ambities uit dit manifest is om, niet alleen voor Noord-Holland Noord, maar voor de gehele provincie Noord-Holland tot een ontwikkelfonds te komen. We starten nu in één arbeidsmarktregio, maar het idee is om het fonds naar de vier andere arbeidsmarktregio’s in Noord-Holland uit te breiden.”

Hoe organiseren jullie de uitvoering van het fonds met elkaar?

“De opdrachtgever van het Ontwikkelfonds NHN is RPAhn en provincie Noord-Holland. De Adviescommissie Ontwikkelfonds NHN adviseert over de inrichting en uitvoering. In de pilotfase fungeert RPAhn als bankier voor het fonds. Dit betekent dat vanuit RPAhn de contacten met de financierende partijen en met de (overige) deelnemende partijen ingevuld worden.”

PURPOSE CASE

ONTWIKKELFONDS

IMPACT

Behouden en aantrekken talent voor de regio.
Lerende provincie: iedereen heeft recht om te leren!

CONTINUÏTEIT

Ontwikkelfonds is learning by doing, doel is om dit in 2023-2024 uit te rollen over de provincie NH in 4 arbeidsmarktregio's. Financiële continuïteit moet nog worden uitgewerkt.

CONSEQUENTIES

Er blijft een groep buiten de boot vallen omdat ze niet in aanmerking komen voor de middelen die er zijn, of niet weten dat deze middelen beschikbaar zijn.

PARTNERS

RPAhn
Provincie Noord-Holland
Landelijke overheid
UWV
Vragende werkgevers
Latende werkgevers
Gemeenten
Onderwijs
Werkzoekende dienstverlening
Werkzoekenden
Commerciële aanbieders
Servicepunten

MIDDELEN

Loopbaan adviesgesprekken (inclusief adviseurs)
Klankbordgroep van gebruikers
Vouchers/Cheques

OPBRENGSTEN

Mensen echt in beweging krijgen
Andere mindset bij lerenden: leren is leuk!
Werkgevers kijken anders naar Human Capital
Inge vulde vacatures
Arbeidspotentieel benut
Ontschotting
Doelgroepen hebben hun positie op de arbeidsmarkt verbeterd (inclusiviteit)
Er ontstaat meer arbeidsmobiliteit
Arbeidsmarkt mogelijkheden die er al zijn beter ontsluiten
Potjes en regelingen blijven niet meer onaangesproken

WAARDE

Goede laagdrempelige toegang tot scholing en ontwikkeling

Werknemers laten ontwikkelen en om hen te behouden

DOELGROEPEN

Werkenden
Werkzoekenden
Niet-werkenden
Werkgevers

GEZAMENLIJKE AMBITIE

Een ontwikkelfonds waarbij bestaande budgetten werkelijk gebruikt worden (koppelen, ontschotten, stapelen) om werkenden te stimuleren zich te blijven ontwikkelen en het onbenutte arbeidspotentieel in te vullen.

INBRENG

Gemeenten + UWV (Leerwerkloketten/WSP's): aanleveren potentiële gebruikers ontwikkelfonds | Commerciële aanbieders: kennis, expertise, uitvoering | Werkgevers en werknemersorganisatie: O&O fondsen

INTENTIES

Intersectorale mobiliteit, Inclusieve arbeidsmarkt, op maat trajecten en Leren en ontwikkelen mogelijk en toegankelijk maken
- Verbinding leggen met servicepunten wo techniek - Mogelijkheden die er al zijn ontsluiten - Kansbanen vervullen - Ontsluit de verschillende bestaande scholingsmogelijkheden. -Mensen die buiten bestaande mogelijkheden vallen helpen met een voucher, stapelen mag - proces: loopbaanadvies, scholingsadvies, voucher.

➔ “Bij Entree in Beweging gaat het om de samenwerking in het sociaal domein”

**KATA
PULT**

Werken aan
SDG's:

Adequaat onderwijs voor iedereen in de hele regio boven het Noordzeekanaal

“Samenwerking van onderwijs en arbeidsmarkt met de relevante partners, is waar de drie mbo’s – Vonk, Horizon- en Regio College op inzetten. In het onderwijs neigt men vaak om vanuit onderwijsroosters te denken. Maar daarbij vergeet men regelmatig dat dit niet altijd past bij het ritme van het bedrijfsleven of de participatiebedrijven. Er valt nog veel winst te behalen in het op elkaar laten aansluiten van deze ritmes en culturen. Dat heeft dan ook grote prioriteit in ons programma.”

In gesprek met Martijn Grosmann, programmaleider Entree in beweging. Entree in Beweging gaat over het samenwerken met alle partijen in de sociale keten.

Waar komt het idee vandaan om deze potentie te benutten?

“Het samenbrengen van de organisaties sluit aan bij de missie die de samenwerkende mbo’s boven het Noordzeekanaal hebben: mensen beroepsvaardig maken, waardoor ze zelfredzaam en niet continu afhankelijk zijn van sociale instanties. Dat kan niet alleen door onze scholen georganiseerd worden. Als we hiervoor een goed programma willen inrichten hebben we integraal maatwerk nodig. Dat maatwerk wordt zowel door onze mbo’s, praktijkscholen, vso’s, bedrijven, gemeente(n), het UWV, en andere partners geleverd. Deze samenwerking is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat mensen niet tussen wal en schip vallen.”

Wat zijn de intenties van de partijen die meedoen?

“De intenties om samen te werken verschillen. Zo wordt er bij de stuurgroep nagedacht over een gezamenlijke ambitie en missie waarop regionaal beleid kan worden gemaakt. Als dit vertaald moet worden naar managers of opleidingscoördinatoren, dan moeten die wel weten wat er in de uitvoering nodig is. Want het operationele moet aansluiten bij de ambitie en de missie. Er is dus verschil in intentie op beleid- en uitvoeringsniveau, maar ook in de verschillende partijen die mee doen in de keten. Dit heeft te maken met de verschillende rollen die er zijn tussen de partijen.”

Wat is het uiteindelijke doel van de samenwerking?

“Het doel voor de doelgroep is in ieder geval niet een diploma op zak, maar een passend perspectief. We proberen dat met Entree in Beweging te bewerkstelligen door op detailniveau te volgen hoe het met iedereen gaat. En we willen ons onderwijs vormgeven volgens de laatste trends en ontwikkelingen in flexibiliseren, modulariseren en praktijkleren. Dat komt onze doelgroep en de Noord-Hollandse arbeidsmarkt ten goede. Als we ruimte willen bieden om een passend traject vorm te geven dan hebben we meer participatie nodig bij deze doelgroep. Hoe lang iemand ook over zijn diploma doet. De factor tijd wordt ten onrechte veel te belangrijk gemaakt.

Ook vanuit het samenwerkingsverband Entree in Beweging wordt gewerkt aan de doelen van het manifest Werken en Ontwikkelen 2030 Noord-Holland. In dit geval aan inclusiviteit in Noord-Holland Noord. De geleerde lessen worden in en met het totale Noord-Hollandse ecosysteem gedeeld.

Martijn Grosmann,
projectleider van Entree
in Beweging

We kunnen studenten veel beter monitoren en voorspellen wat er nodig is om ze goed te begeleiden als we met elkaar in contact blijven. Dan vergroot je de kans op een goede match met de werkgevers en de begeleiders.”

Wat is de stip op de horizon over 5 jaar?

“Het werken met en voor deze doelgroep verzakelijken en in beeld brengen wat de economische bijdrage van deze doelgroepen is aan het arbeidsproces. Dit willen we ook in het practoraat onderzoeken. Zo willen we kijken naar het voorspellend vermogen van data/voorkennis over zorg en ondersteuning. Kunnen we met zekerheid voorspellen welke ondersteuning onze studenten en deelnemers nodig hebben aan begeleiding? Als je mensen op de marktpotentie van kandidaten kan aanspreken, komt er veel in beweging.”

PURPOSE CASE

ENTREE IN BEWEGING

IMPACT

Onze flexibele opleidingsroutes maken we geschikt voor individueel maatwerk. Zo draagt het onderwijs voor de doelgroep bij aan een passend perspectief op werk.

CONTINUÏTEIT

De RIF Entree in Beweging zetten we op als programma waarmee wij een Learning Community bouwen dat wordt verankerd in een practoraat. Zo leveren we continuïteit.

CONSEQUENTIES

We zetten entree in beweging. Want zonder onze inzet voeren we gedateerd onderwijs uit en houden we uitval en mismatch in stand. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

PARTNERS

Onderwijspartners:

- PRO en VSO-scholen in NHN
- 4 MBO-scholen; Regio college, Clusius College, Horizon College en ROC Kop van Noord-Holland

Bedrijfsleven partners:

- 5 SW bedrijven verenigd in NH Connect
- Uitzenders Herenbos, PDZ en Agros
- Kringloopbedrijven Noppes en Rataplan
- Productiebedrijf Zeestad Staal
- Re-integratiebedrijf InWerking
- Fastfoodbedrijf McDonalds
- Opleidingsbedrijven EspeQ en IWNH
- Zorgclusters Omring en De Zorgcirkel
- Koninklijke Marine (Marinebedrijf)

Overheidspartners:

- Provincie Noord-Holland
- RPA NHN
- 27 gemeenten boven het Noordzeekanaal

MIDDELEN

Multidisciplinaire intake en monitoring
Begeleiding, ondersteuning, coaching
Maatwerk opleidingen, flexibel qua vorm en gemoduleerd qua inhoud
Arbeidsmarkt relevante opleidingen, afgestemd op kansberoepen
Praktijkleerlocaties die contextrijk praktijkleren mogelijk maken
Praktijkdocenten die deze context in de opleidingen aanbrengen

WAARDE

We bieden ontwikkelperspectief en opleidingsperspectief voor de student. We maken innovatief, tijdens plaatsonafhankelijk onderwijs dat is afgestemd op de vraag uit de arbeidsmarkt. We hebben actuele praktijkleerlocaties en werken daar samen met specialisten uit het bedrijfsleven. We creëren kansen voor de doelgroep en zorgen voor ze. We beperken uitval maximaal. Zo maken we meerwaarde mogelijk.

OPBRENGSTEN

We zijn een Learning Community om gerelateerde vraagstukken op te pakken. We zijn dé opleidingspartner voor de doelgroep. We zijn de partner in samenwerking voor zorg en ondersteuning, begeleiding en maatwerk. We begeleiden onze deelnemers naar een passende plaats op de arbeidsmarkt. We vangen onze deelnemers op als ze uitvallen. En we zetten ze weer op het goede spoor. We werken samen.

DOELGROEPEN

- Ingeschreven entree studenten
- volwassenen met een afstand tot de arbeidsmarkt
- Jongeren in een kwetsbare positie
- Nieuwkomers
- Docenten, leerkrachten, beleidsmakers, managers en bestuurders van de scholen
- Klantmanagers van gemeenten
- Projectleiders van aanpalende projecten

GEZAMENLIJKE AMBITIE

Samenbouwen aan een passend perspectief op werk voor een doelgroep die het zonder ondersteuning niet redt. En samen werken aan een inclusieve en veerkrachtige arbeidsmarkt waar elke werknemer telt. We brengen mankracht, denkkracht en organisatiekracht in. We geven vorm aan een propositie met vijf onderdelen.

INBRENG

We definiëren samenwerking, we flexibiliseren ons onderwijs, we moduleren onze opleidingsplannen, richten praktijkleerlocaties op voor contextrijk praktijkleren en brengen deelnemers in ontwikkeling middels het ontwikkelfonds.

INTENTIES

Samen werken aan een passend perspectief op werk voor een doelgroep die het zonder ondersteuning niet redt. Onze flexibele opleidingsroutes maken individueel maatwerk mogelijk. En we valideren door te diplomeren, te certificeren of te verklaren. Daarmee voegen we waarde toe aan de eigenwaarde, loonwaarde en marktwaarde van de deelnemers.

→ “De kosten van niet meedoen, wegen in allerlei opzichten niet op tegen de kosten van meedoen”

8 WAARDIG WERK EN ECONOMISCHE GROEI

9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR

10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN

11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN

17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN

Doorstroom op Zuid: samen meer impact op de Rotterdamse praktijk!

Voor een deel van de werkzoekenden in Rotterdam is een goede tussenstap nodig voordat ze echt klaar zijn om duurzaam aan het werk te gaan. In het zuidelijke deel van Rotterdam zorgt het samenwerkingsinitiatief Doorstroom op Zuid voor een steeds grotere keuze aan ontwikkeltrajecten richting banen waaraan veel behoefte is. De kern van het succes is echte aandacht voor wat mensen willen en kunnen.

In gesprek met impactondernemer Hans de Hoog. Hij vertelde ons alles over het samenwerkingsinitiatief Doorstroom op Zuid.

Kun je een voorbeeld geven van wat jullie als samenwerkingsverband doen?

“In opdracht van openbaarvervoerbedrijf RET onderhouden wij als sociale onderneming DAM Nederland (Duurzame Aanvullende Mobiliteit) een buslijn op het Rotterdamse Noordereiland. Dit gebeurt met elektrische shuttles. Mensen die interesse in personenvervoer hebben, kunnen er zo laagdrempelig mee kennismaken, hun eerste werkervaring opdoen en wanneer het bevalt zich verder ontwikkelen tot chauffeur. Tegelijkertijd kunnen jongeren die vanuit het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs komen, leren hoe ze voertuigen schoonmaken. Dat kan voor hen een opstapje zijn naar werk bij een autowasserij.”

Wie zijn de partners van Op Zuid?

“Wij werken vanuit een collectief van impactondernemers, maar ook opleiders, personenvervoerders en Gemeente Rotterdam doen mee. Iedereen is welkom in de samenwerking als het maar bijdraagt aan meer perspectief op meedoen voor hen voor wie dat niet vanzelfsprekend is.”

Wat is er uniek aan wat jullie bij Doorstroom op Zuid doen?

“Dat het om wederkerigheid en echt partnerschap gaat. De samenwerkingspartners (onder andere RET, de taxibranche, opleider en Gemeente Rotterdam) zien de buslijn als een ontwikkelplek. In een veilige leeromgeving kunnen mensen in eigen tempo hun pad volgen naar een passende plek op de arbeidsmarkt. In feite bieden we een baangarantie bij de partijen in de samenwerking en leiden zij in de ontwikkelvoorziening hun eigen personeel voor de toekomst op.”

Hoe zou je jullie samenwerking willen omschrijven?

“Wij zijn een ‘meer meedoen’ ontwikkelsamenwerking om mensen meer perspectief op een passende plek te bieden. Wij hebben namelijk de overtuiging dat ‘meedoen loont’, dat ieder mens talenten en capaciteiten heeft, maar dat die niet altijd goed benut worden. Wij zien dat de wereld er een stuk mooier van wordt als we meer gebruik maken van de talenten van mensen. En als je dat samen doet kun je nog meer van betekenis zijn.

Hans de Hoog,
Impactondernemer

We werken vanuit een aantal kernprincipes, en hebben ook allemaal de intentie om mensen duurzaam te laten uitstromen naar die plek waar hun passie zit.”

Kun je ons vertellen wat die kernprincipes zijn?

“Om betekenisvol te kunnen samenwerken hanteren wij de volgende kernprincipes:

- Echte aandacht voor wat mensen willen en kunnen
- Echte aandacht voor wat werkgevers / sectoren nodig hebben
- Aandacht voor de juiste intenties en prikkels
- Puzzelen en verbinden
- Schoenmaker blijf bij je leest / Doe waar je goed in bent
- Compensatie is gebaseerd op waarde die toegevoegd wordt”

Welke impact maken jullie met elkaar?

“We werken met elkaar aan een inclusieve samenleving en vitale gemeenschappen. Mensen krijgen weer perspectief op werk. De kosten van niet meedoen, wegen in allerlei opzichten niet op tegen de kosten van meedoen. Zowel op het niveau van het individu als van de maatschappij.”

Wanneer kun je bij Doorstroom op Zuid terecht?

“Iedereen die denkt dat we hem of haar meer perspectief kunnen bieden op een passende plek kan bij ons aankloppen. We gaan met mensen in gesprek over hun talenten en wensen en brengen ze in een werkomgeving waarin het alleen om hen draait. Het is geen lopende band maar er is oprechte aandacht voor mensen.”

Welke tips zou je andere samenwerkingsverbanden willen meegeven?

“Ik heb een aantal tips:

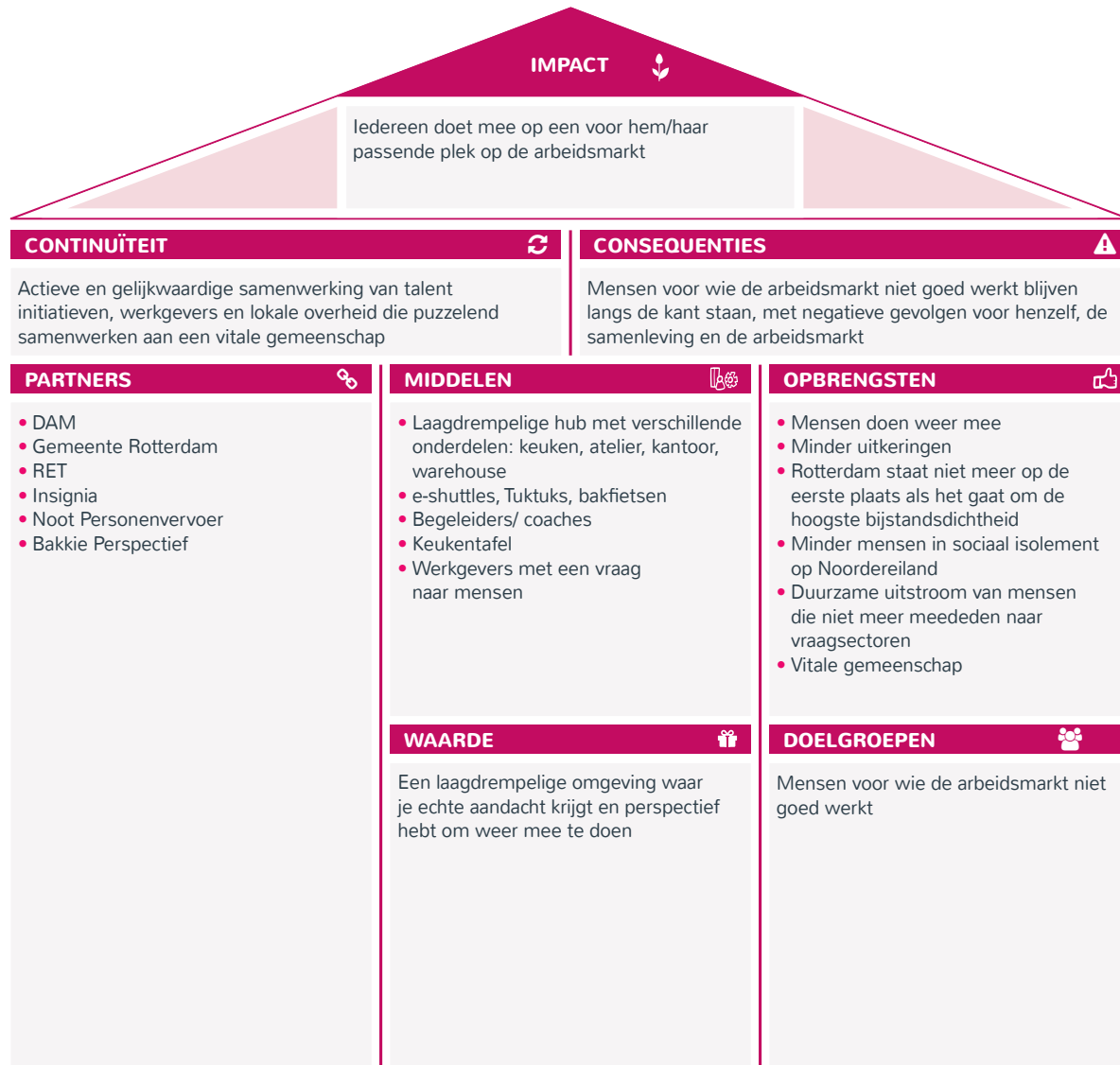
- Zorg voor een divers palet aan ontwikkeltrajecten naar duurzame banen waaraan veel behoefte is.
- Ga uit van de talenten van mensen. Heb oprechte aandacht voor wat mensen willen en kunnen.
- Maak met reguliere werkgevers en sectoren goede afspraken over instroombanen en vervolgens doorstroombanen.
- Werk met elkaar samen vanuit een duidelijk gedeelde visie met vaste kernprincipes. Zet hierin de mens en de inclusieve samenleving centraal.
- Kijk ook of het mogelijk is om fysiek bij elkaar in een pand te zitten want dat versterkt de samenwerking.”

PURPOSE CASE

DOORSTROOM OP ZUID

GEZAMENLIJKE AMBITIE

Lokale Talent Hub

INBRENG

DAM: mens ontwikkelomgeving rondom personenvervoer | Insignia: theorie en praktijk van een taxipas | RET: vervoersvraag op Noordereiland als ontwikkelomgeving | Gemeente Rotterdam + GGZ: mensen voor wie de arbeidsmarkt niet goed werkt

INTENTIES

Alle partners: meer mensen mee laten doen en het weer om mensen laten draaien

Erna Laclé,
Projectleider Leren &
ontwikkelen bij Utrechtzorg

→ “Het is een reflex om het vraagstuk als organisatie alleen te willen oplossen”

Werken aan
SDG's:

Samenwerken aan een lerende regio voor zorg & welzijn

Een krappe arbeidsmarkt en personeelstekorten, veel sectoren en regio's hebben er mee te maken. Zo ook in het werkgebied van regionale werkgeversorganisatie Utrechtzorg. Alleen al in 2022 werden er in de arbeidsmarktregio's Utrecht, Amersfoort-Eemland en Gooi en Vechtstreek een tekort van 5.617 medewerkers in zorg & welzijn verwacht.

De 'regio Utrechtzorg' kent veel samenwerkingsinitiatieven om personeelstekorten terug te dringen. Naast het werven en behouden van medewerkers, is ook het stimuleren van leren, ontwikkelen en opleiden van nieuwe én huidige medewerkers een belangrijke pijler onder een toekomstbestendige arbeidsmarkt.

Maar, hoe zorg je ervoor dat er in de regio niet te veel initiatieven ontstaan? Of, dat initiatieven weer uitdoven omdat het subsidiegeld op is, of een projectleider weggaat? Daarover gingen we in gesprek met Erna Laclé en Jan Joosten, beiden Projectleider Leren & ontwikkelen bij Utrechtzorg.

Hoe stimuleren en faciliteren jullie regionale samenwerking?

"Midden in de coronapandemie, waarin de druk op de zorg- & welzijnsorganisaties groot was, hebben wij het initiatief genomen om online bijeenkomsten over leren en ontwikkelen te organiseren. In 6 online bijeenkomsten, die wij ontwikkelsessies noemen, hebben wij met ruim 200 professionals (op het gebied van leren en ontwikkelen) ervaringen, goede voorbeelden en toekomstbeelden voor de regio uitgewisseld.

Op basis van die uitwisseling hebben wij met elkaar nagedacht over een intensievere regionale aanpak en samenwerking. Hieruit is de ambitie ontstaan om samen te werken aan een lerende regio."

Dat klinkt interessant! Kunnen jullie ons meer vertellen over de lerende regio?

"Zeker! Het idee is dat zorg- en welzijnsorganisaties, opleiders, overheden en andere stakeholders meerjarig en in co-creatie samenwerken. De betrokken partijen werken allemaal vanuit hun eigen kracht en perspectief aan de regionale arbeidsmarkt op het thema leren en ontwikkelen. De lerende regio is onze gedeelde visie en verantwoordelijkheid.

De uitgangspunten van de lerende regio hebben wij in een manifest vastgelegd. Dit manifest wordt nu als regionaal kompas gebruikt.

Uit de ontwikkelsessies kwamen de volgende drie strategische thema's naar voren: 1. kandidaatperspectief, 2. leer-werk-cultuur en 3. innovatieve leer- en opleidingsconcepten. Deze thema's bieden voor de lerende regio de focus van de samenwerking."

Jan Joosten,
Projectleider Leren &
ontwikkelen bij Utrechtzorg

“We proberen de verschillende regionale initiatieven vanuit een gezamenlijke visie slimmer met elkaar te verbinden op deze thema’s. Maar ook door de initiatieven op een interactieve kaart van de lerende regio zichtbaar te maken. Zo krijgt iedereen een beter beeld van het veranderende leer- en ontwikkelingslandschap.”

Welke impact willen jullie met elkaar maken?

“Door regionaal slimmer samen te werken kunnen we meer impact maken op de kwaliteit van leren en opleiden in de regio, en daarmee op de kwaliteit van de totale regionale zorg en welzijn.”

Waarom moet er slimmer worden samengewerkt?

“De zorg staat enorm onder druk vanwege de toenemende zorgvraag, waarbij tegelijkertijd het personeelstekort oploopt. Als je wilt dat er meer mensen bijkomen of dat je medewerkers blijven, zul je als zorg en/of welzijnsorganisatie toch echt nieuwe initiatieven moeten opstarten of omarmen. In beide gevallen is mensen opleiden vaak een goede oplossing.

Het is alleen wel uitdagend om ruimte te maken voor ontwikkeling, begeleiding en nieuwe initiatieven als een hoge werkdruk ervoor zorgt dat je vooral in de waan van de dag leeft. De reflex is dan vooral in de waan van de dag te blijven, in plaats van te werken aan oplossingen voor de toekomst. Een andere reflex die daarmee samenhangt, is om als organisatie, het vraagstuk alleen te willen oplossen. Denk aan oplossingen rondom het begeleiden van mensen in opleiding, maar ook concepten als leerafdelingen of e-learning. Er zijn veel soortgelijke initiatieven op het gebied van leren en ontwikkelen die allemaal aan dezelfde oplossingen werken.

Als regionale werkgeversorganisatie van zorg- & welzijn is ons uitgangspunt om in de regio vooral te verbinden, te inspireren en regionale samenwerking verder te faciliteren.”

Hoe borgen jullie de continuïteit van de regionale samenwerking?

“Wij hebben het gedachtegoed van de betekenis economie en het transitiedenken omarmd. Wij zien dat het systeem anders ingericht moet worden om de ontwikkelingen die op ons afkomen het hoofd te kunnen bieden. Daarbij is het van belang om anders te denken én anders te doen. Wij hebben daarom voor onze samenwerking zes uitgangspunten geformuleerd. Die hebben wij gebaseerd op de hazenpaadjes van de betekenis economie en ze staan ook in ons manifest. Eén van die uitgangspunten is dat wij werken aan een gezonde balans tussen het korte en lange termijnperspectief. We houden elkaar hier scherp op; als we aan oplossingen voor de langere termijn willen werken, betekent dit dat je op de korte termijn hiervoor tijd moet vrijmaken.”

6 uitgangspunten uit het manifest:

- Het startpunt is impact maken
- Samenwerken vormt de basis
- Toegevoegde waarde leveren is noodzakelijk
- Opbrengsten kunnen zowel financieel als niet-financieel zijn
- Een gezonde balans tussen het korte en lange termijnperspectief
- Ruimte om hoofd, hart en gevoel te volgen

Het klinkt alsof je voor de ontwikkeling van de lerende regio een lange adem moet hebben.

Klopt dat?

“Dat is helemaal waar. Veranderen kost meer tijd dan je zou willen. Het urgentiebesef is er gelukkig wel bij bijna alle partijen. Dat geldt ook voor de intentie om samen te werken, én te veranderen. De beweging is op gang gekomen, ook al gaat die soms langzamer dan nodig is.”

Hoe stimuleren jullie dan dat de beweging sneller gaat?

“Wij faciliteren vooral het denken over oplossingsrichtingen: kun je de focus op activiteiten binnen de eigen organisatie verschuiven naar activiteiten in de regionale samenwerking. En, wat ga je dan morgen anders doen?”

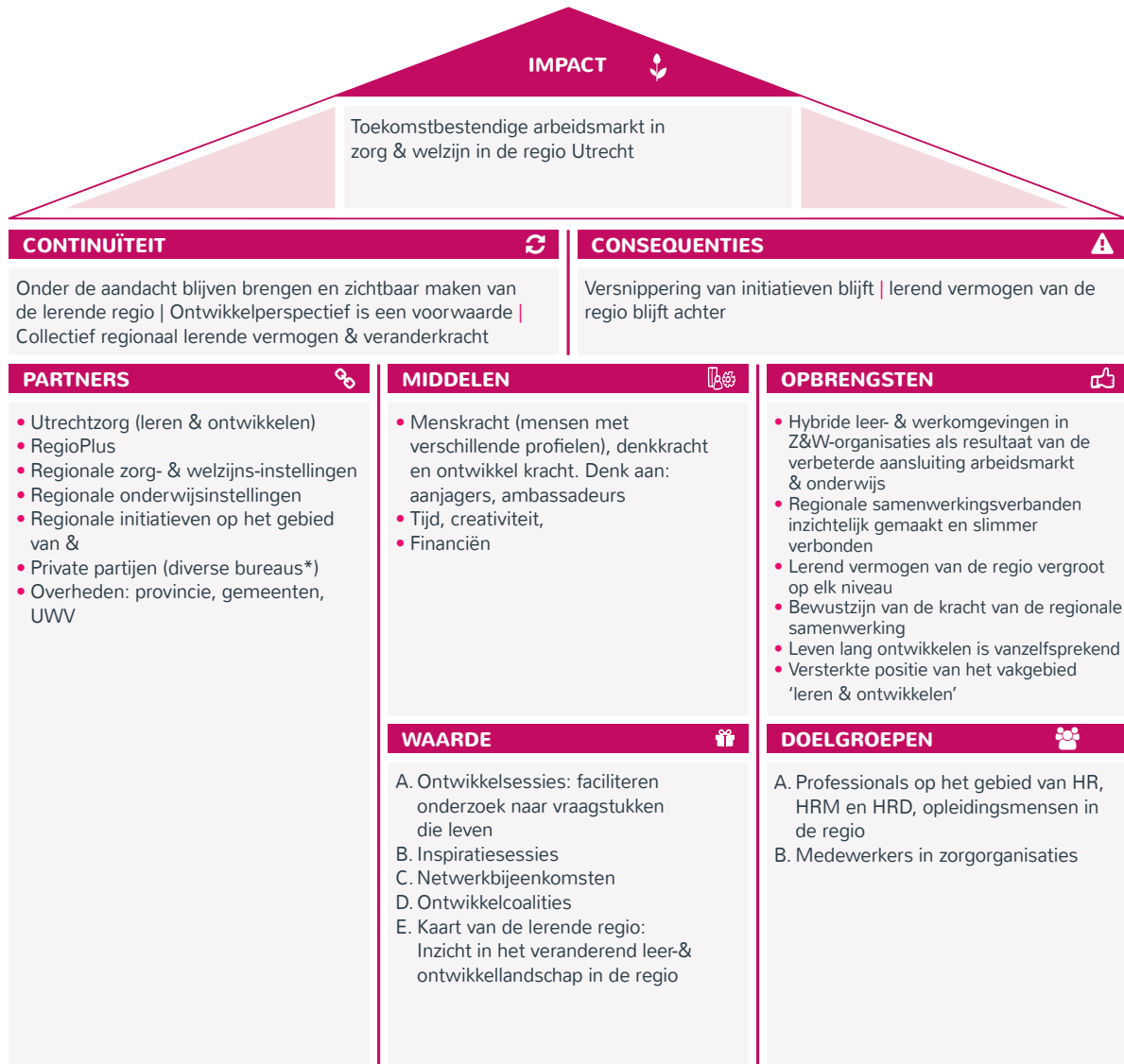
Hebben jullie nog een tip voor andere veranderaars?

“Als het ons niet snel genoeg gaat, putten wij troost uit het gedachtegoed van de betekenis economie en het boek van Jan Rotmans. Wij merken dat het transitieverhaal steeds meer op de voorgrond komt te staan. Dus zie je het even niet meer zitten, pak dan het boek van Jan Rotmans ‘Omarm de chaos’ erbij!”

PURPOSE CASE

LERENDE REGIO VOOR ZORG & WELZIJN

GEZAMENLIJKE AMBITIE

Samenwerken aan de lerende regio via de thema's: kandidaatperspectief, 2. leer-werk-cultuur en 3. innovatieve leer- & opleidingsconcepten

INBRENG

Utrechtzorg (L&O): aanjagen van de lerende regio vanuit werkgeversperspectief, actie-agenda (1. ontwikkelsessies, 2. ontwikkelcoalities, 3. netwerk- en inspiratiebijeenkomsten en de 4. kaart van de lerende regio) | Onderwijs: aanjagen vanuit onderwijsperspectief

INTENTIES

Utrechtzorg: faciliteren regionale samenwerkingen, verbinden van initiatieven, inspireren | Onderwijsinstellingen: samen opleiden van studenten, die vervolgens lang in de zorg blijven werken | Zorg- & welzijnsinstellingen: samen verantwoordelijkheid nemen in het opleiden én begeleiden van studenten en medewerkers

→ “Zonder goed opgeleide ICT’ers blijven vraagstukken op het gebied van mobiliteit, energietransitie, gezondheid en digitalisering liggen”

**KATA
PULT**

Werken aan
SDG’s:

U-TECH community verkleint de mismatch op de ICT-arbeidsmarkt

In 2021 hebben onderwijs, bedrijfsleven en overheden de handen ineengeslagen en U-TECH community opgericht om het tekort aan gekwalificeerde ICT-medewerkers in de regio Utrecht terug te dringen en meer talent aan te trekken.

Interview met Marjolijn Zwetsloot in haar rol als directeur van de U-TECH community.

Wat is het maatschappelijk vraagstuk waar jullie je op richten?

Waarom is dat juist nu van belang?

“De ICT-sector in de regio Utrecht heeft een groot tekort aan gekwalificeerd personeel. Bedrijven en organisaties in de regio hebben dringend behoefte aan goed opgeleide ICT'ers. Bijvoorbeeld om uitdagingen op het gebied van mobiliteit, energietransitie, gezondheid en digitalisering aan te pakken. Ondanks de hoge vraag naar ICT-gerelateerd werk van het Utrechtse bedrijfsleven kan deze niet zo maar ingevuld worden door vrijgekomen groepen uit bijvoorbeeld krimpberoepen. Het ontbreekt deze groep namelijk aan de juiste ervaring, digitale skills en kennis over sleuteltechnologieën. En daarmee bestaat dus een substantiële mismatch op de Utrechtse arbeidsmarkt die niet alleen nadelig is voor bedrijven maar ook voor andere sectoren en de brede welvaart in de regio.”

Welke partijen werken in U-TECH community samen?

“De belangrijkste partners zijn afkomstig uit drie bloedgroepen, namelijk publieke en private opleiders, een diversiteit aan bedrijven (van mkb tot grote bedrijven) en overheden.

Samen werken we aan initiatieven voor ICT-scholing, betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en promotie van werken in de sector. Concreet willen we:

- werkzoekenden aanmoedigen en ondersteunen om in de ICT-sector aan de slag te gaan
- werknemers ondersteunen bij de overstap naar de ICT-sector
- mkb-bedrijven begeleiden bij digitalisering
- zorgen dat de ICT (gerelateerde) opleidingen beter aansluiten op de behoeften van het bedrijfsleven.

U-TECH community ondersteunt samenwerkingen en initiatieven in de regio die daaraan bijdragen. Ook doen we onderzoek, helpen we bij het vinden van financiering en subsidies en organiseren we regelmatig bijeenkomsten”

Marjolijn Zwetsloot,
Directeur U-TECH community

Waarom is een samenwerking als U-TECH community nodig?

“Het is voor veel individuele organisaties lastig om in brede zin een visie op de arbeidsmarkt te hebben. Daar ligt onze rol, visievorming hierop doen we samen met partijen en partners voor wie dit van belang is. Daar nemen we de partners ook daadwerkelijk in mee. Vervolgens vertalen we die visie naar concrete acties; wie gaat nu wat doen? Ook hier pakken wij onze rol, veelal met projecten die de ICT-arbeidsmarkt helpen verbeteren. Denk bijvoorbeeld aan omscholingsprojecten naar de ICT maar ook aan projecten over ICT in het onderwijs.”

Wat is de toegevoegde waarde van het in beeld brengen van je maatschappelijk businessmodel?

“Het ontwerpen van het gezamenlijke maatschappelijk businessmodel heeft ons geholpen om tot een model te komen waarbij alle partners een duurzame inbreng doen. Overheden hebben eerder subsidie gegeven, maar we wilden graag een stap maken waarbij naast overheden ook de andere partners op langere termijn bijdragen. Dit is nu gelukt.

Om hiervoor commitment te krijgen zijn er verschillende gesprekken gevoerd. Over de waarde die wij met elkaar creëren en de investeringen die nodig zijn om dit op langere termijn te kunnen blijven doen. De gesprekken waren soms best lastig, maar hebben wel tot een doorbraak geleid. We zijn met elkaar tot een partnermodel gekomen waarbij onze partners zowel in cash als in kind bijdragen. Ook de toegevoegde waarde, zowel materieel als niet-materieel, is hierdoor duidelijk geworden. Dit model wordt nu door alle type partners gedragen en biedt een goede basis voor de toekomst.”

Is er nog iets wat je graag zou willen meegeven?

“Ja, ik wil graag benadrukken dat samenwerken met partijen die verder kijken dan hun eigen organisatiegrenzen veel energie kan genereren en waarde kan bieden. Voor sommige partijen is het een uitdaging om hiermee om te gaan. Daarom is het belangrijk om te werken met een ‘coalition of the willing’ – de partijen die de meerwaarde van deze manier van samenwerken al zien en bereid zijn om buiten hun eigen organisatie samen te werken. Voor de partijen die de waarde ervan nog niet inzien, is het beter om pas mee te doen als ze er klaar voor zijn en als ze zien wat het kan brengen.

Wij hebben gewerkt met de Purpose Case om tot een gedeelde visie te komen op een gedragen partnermodel dat we samen met de partners ontwikkelen. Tot slot vonden wij het waardevol om te werken met ‘critical friends’, oftewel mensen en/of partijen die kritisch meedenken en constructieve feedback geven om de samenwerking te verbeteren en te optimaliseren.”

PURPOSE CASE

U-TECH COMMUNITY

→ “We hebben nagedacht over hoe we konden aansluiten bij de belevingswereld van de studenten”

**KATA
PULT**

Werken aan
SDG's:

Scalda zet ICT-studenten niveau 2 en 3 in de beroepspraktijk

Zeeland kampt net als de rest van Nederland met een tekort aan ICT'ers: er studeren te weinig studenten af en er is een tekort aan informaticaleerkrachten waardoor scholen moeite hebben om de kennis van hun leerlingen op het juiste peil te brengen. Scalda, een Zeeuwse grote mbo-school met diverse opleidingen op verschillende locaties werkt aan een oplossing in de praktijk.

We gingen in gesprek met Steef de Gruiter, docent Loopbaanontwikkeling ICT bij Scalda, over zijn initiatief 'Zeeuwse ICT contexten van de toekomst'.

Wat was de aanleiding om met dit samenwerkingsinitiatief te starten?

"Ik merkte dat bedrijven onze school nog onvoldoende uit zichzelf weten te vinden. En, als ze dat wel doen, ze niet zo snel denken aan studenten ICT op niveau 2 en niveau 3. Daar wilde ik verandering in brengen."

Kun je iets meer over het initiatief vertellen?

"Zeker. Tijdens het schooljaar 2020-2021 hebben studenten van de opleiding Medewerker ICT support en het CTT (Centrum voor Top Techniek) Vakmanschaproute Bouw samengewerkt in het innovatieproject 'Straat van de Toekomst'. In samenwerking met verschillende bedrijven hebben zij gebouwd aan innovatieve huizen met technologieën zoals glasvezel internet, sensoren om langer thuis te blijven wonen en Philips Hue lampen.

De studenten werkten een periode lang op een externe locatie waarbij ze uit de schoolse context zijn gehaald en konden ervaren hoe het is om in de beroepspraktijk aan de slag te gaan. Daarnaast heeft het project bewezen hoe belangrijk de koppeling met het bedrijfsleven is voor onze niveau 2 studenten."

Hoe zijn jullie gestart?

"We hebben nagedacht over hoe we met praktijkonderwijs konden aansluiten bij de belevingswereld van de studenten. We kwamen toen op het idee om huisjes te ontwikkelen, met een router, internetverbinding, deurbel, etc. Toen we het project met de huisjes doorontwikkelden kwamen we samen met het bedrijfsleven en de studenten tot de conclusie dat de huidige vorm niet voldoende aansloot bij de werkzaamheden in het bedrijfsleven."

Hoe ontwikkelt het initiatief zich nu?

"Na twee succesvolle edities van het innovatieproject 'Straat van de Toekomst' brengen we het project naar een volgend level: ICT Contexten van de toekomst. We begonnen met het maken van 1 huisje, toen een hele straat, nu schalen wij op naar vier verschillende contexten: zorg & welzijn, bedrijfsautomatisering, industrie en woningbouw."

Steef van de Gruiter,
projectleider Zeeuwse ICT
contexten van de toekomst

Hoe is het werkveld bij dit initiatief betrokken?

“Organisaties doen op verschillende manieren aan dit initiatief mee. Zo hebben wij bedrijfspartners, maar ook sponsorpartners. De bedrijfspartners zijn opdrachtgevers, de sponsorpartners stellen vooral materialen en/of kennis beschikbaar.”

Aan wat voor soort opdrachten werken de studenten?

“De studenten werken vanuit verschillende contexten aan concrete oplossingen. Ze hebben bijvoorbeeld voor een zorginstelling een NFC-paslezer ontwikkeld. Met de passen en de paslezers kun je toegang tot ruimtes regelen: wie er wel of niet toegang tot een operatiekamer heeft. De studenten hebben voor dit project de technologie in de huisjes verwerkt.”

Kun je iets meer vertellen over hoe jullie studenten uit verschillende mbo-opleidingen bij dit project betrekken?

“We zijn gestart vanuit de ICT-opleiding. Inmiddels hebben ook studenten mediavormgeving een rol. We vroegen ze een wall-artontwerp te maken. Uit 10 inzendingen zijn 2 echte schilderijen gekozen die de studenten op de huisjes een plek hebben gegeven.”

Waarom is dit type onderwijs voor studenten interessant?

“Het is heel (leer)rijk onderwijs. Wat ze meekrijgen zit in geen enkele andere opleiding; je krijgt direct veel meer mee uit de beroepspraktijk. Dit is belangrijk om goed op de arbeidsmarkt te kunnen starten, én te kunnen slagen.”

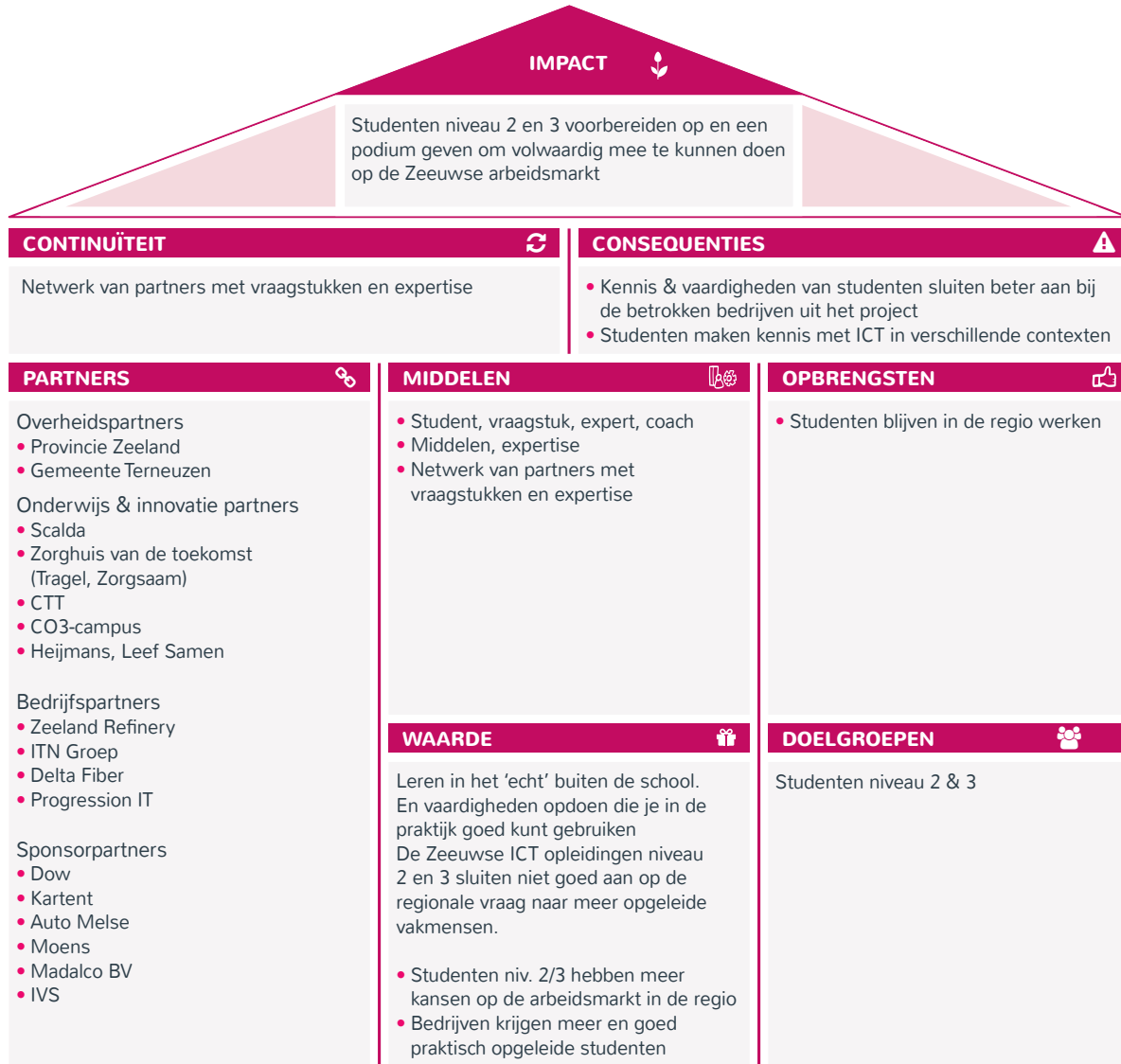
Wat zou je andere onderwijsmakers of projectleiders willen meegeven als ze ook zo'n regionale samenwerking willen organiseren?

“Dit type onderwijs vraagt om een andere mindset, een andere manier van organiseren. Het krijgt vorm door het gewoon te gaan doen. Het is wel belangrijk om de juiste partners om je heen te verzamelen en ze te blijven betrekken.”

PURPOSE CASE

ZEEUWSE ICT CONTEXTEN

→ “Het idee was om de leefbaarheid in drie dorpskernen door middel van sport te behouden”

**KATA
PULT**

Werken aan
SDG's:

Drie vitale dorpskernen dankzij de inzet van Living Lab Lingewaard

Living labs zijn open, levende laboratoria waar onderzoek en innovatie plaatsvindt om samen met bewoners een antwoord te vinden op maatschappelijke uitdagingen. Experimenteren is daarbij het sleutelwoord en daardoor zijn labs uitermate geschikt om complexe problemen op te lossen.

In gesprek met Sanne Cobussen in haar rol als Labregisseur van het Living Lab Lingewaard en auteur van de publicatie Living Labs: Samen Innoveren in Sport en Bewegen.

In 2020 zijn jullie begonnen met het living lab, wat was het maatschappelijke vraagstuk waar jullie je op richtten?

“Het idee achter Living Lab Lingewaard was om door middel van sport en bewegen bij te dragen aan de leefbaarheid in drie dorpskernen. Door de vitale sportparken in de kernen te verstrekken en nieuw sportaanbod te creëren wilden we stimuleren dat meer mensen bewegen en elkaar ontmoeten op de sportparken. Niet alleen door in te zetten op sport en bewegen, maar ook door samen te werken met andere sectoren zoals de cultuursector, natuureducatie en het onderwijs. Door met heel uiteenlopende partners samen te werken zijn in de drie dorpskernen de vitale sportparken versterkt met meer sportvoorzieningen, en daarmee sportmogelijkheden en sportaanbod. Daarnaast hebben we samen met de gemeente rondom de sportparken SPORTZONES gerealiseerd.”

Hoe waren de verwachtingen bij het living lab op voorhand?

“Een living lab heeft een open aanpak als insteek. De impact die gemaakt moest worden was op voorhand duidelijk, alleen de weg er heen nog niet. De werkwijze van een living lab is door in co-creatie te experimenteren oplossingen te creëren voor een maatschappelijk probleem. Dit maakte dat er ook nog geen concrete harde opbrengsten (KPI's) geformuleerd waren maar dat de opbrengsten wel duidelijk zijn geworden. Er zijn drie verschillende dorpskernen met verschillende culturen bij elkaar gebracht. Daardoor leerde men om over de grenzen van het eigen sportpark heen te kijken en buiten de grenzen van de eigen dorpskern.”

Hoe werd er omgegaan met het feit dat de opbrengsten niet op voorhand te meten waren?

“De partners in het living lab stonden er blanco in. Door het feit dat ik veel gebruik heb gemaakt van al bestaande netwerken en structuren was er op voorhand vertrouwen. Een voordeel hierbij was dat in een dorp de netwerken vaak erg sterk zijn. Daarnaast hebben we bij het living lab door de jaren heen altijd hetzelfde team gehad. Dit maakte dat we hetzelfde ‘gezicht’ bleven houden. Verder is het zo dat je in een lab dichtbij de eindgebruiker staat. De opbrengsten zijn op voorhand misschien niet in KPI's te vertalen maar worden wel snel duidelijk.”

Sanne Cobussen
Labregisseur van het
Living Lab Lingewaard

Zo werd er op het gemeentehuis op een gegeven moment gezegd: 'Op het gemeentehuis weet je goed wat er speelt, maar in een living lab wordt het echt heel concreet.'

Hoe heb je de opbrengsten van het living lab in kaart gebracht?

"Wij hebben er vaak voor gekozen om de opbrengsten van het living lab in hardware en activiteiten vorm te geven. Fysieke toestellen, tastbare zaken en concreet sportaanbod. Deze zijn natuurlijk gemakkelijk terug te vinden. Daarnaast hebben we geprobeerd de vooropgestelde visie meetbaar te maken. Nu is het uiterst complex om de leefbaarheid te meten. Daarom kozen we ervoor om de impact te meten door de extra beweegminuten te tellen van de activiteiten in de microlabs. Het idee hierachter is dat als sportbeoefening toeneemt, dit gunstig doorwerkt op de leefbaarheid."

Wat heb je vervolgens met deze opbrengsten gedaan?

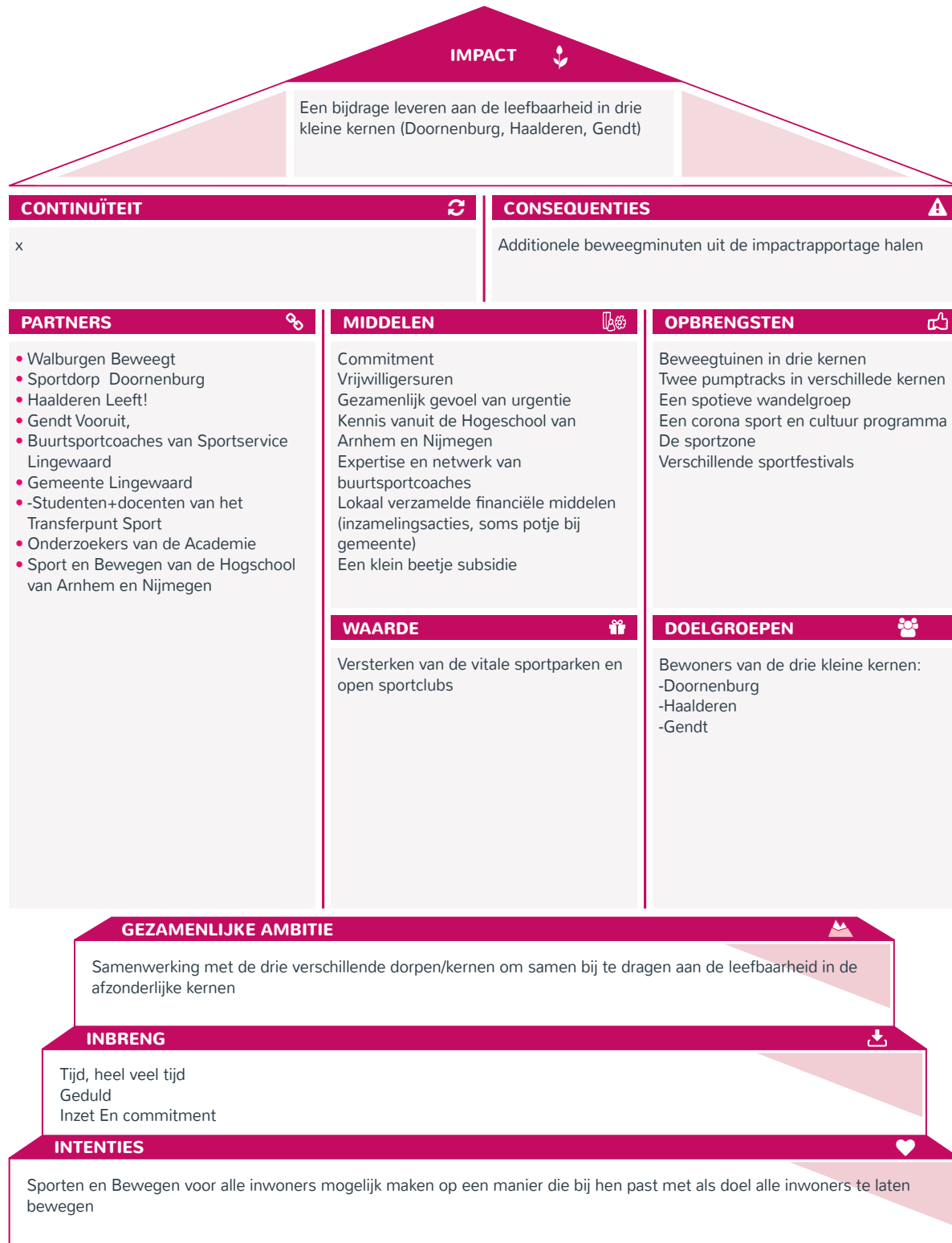
"Als het living lab onderzoek uitzet om de wensen van een gemeenschap in kaart te brengen, is het belangrijk om de onderzoeksresultaten vlot terug te koppelen naar de betrokkenen én de gemeenschap. Dit hebben we gedaan door successen en opbrengsten feestelijk te vieren en te delen binnen en buiten het lab. Het is ook belangrijk dat die terugkoppeling aansluit bij de beleving en de verwachting van de betrokkenen. Saaie onderzoeksrapportages, data-analyses of dikke rapporten passen niet bij sportverenigingen en betrokken buurtbewoners. De resultaten van het onderzoek hebben we verwerkt in een behapbare infographic en in mooie fotoreportages."

PURPOSE CASE

LIVING LAB LINGEWAARD

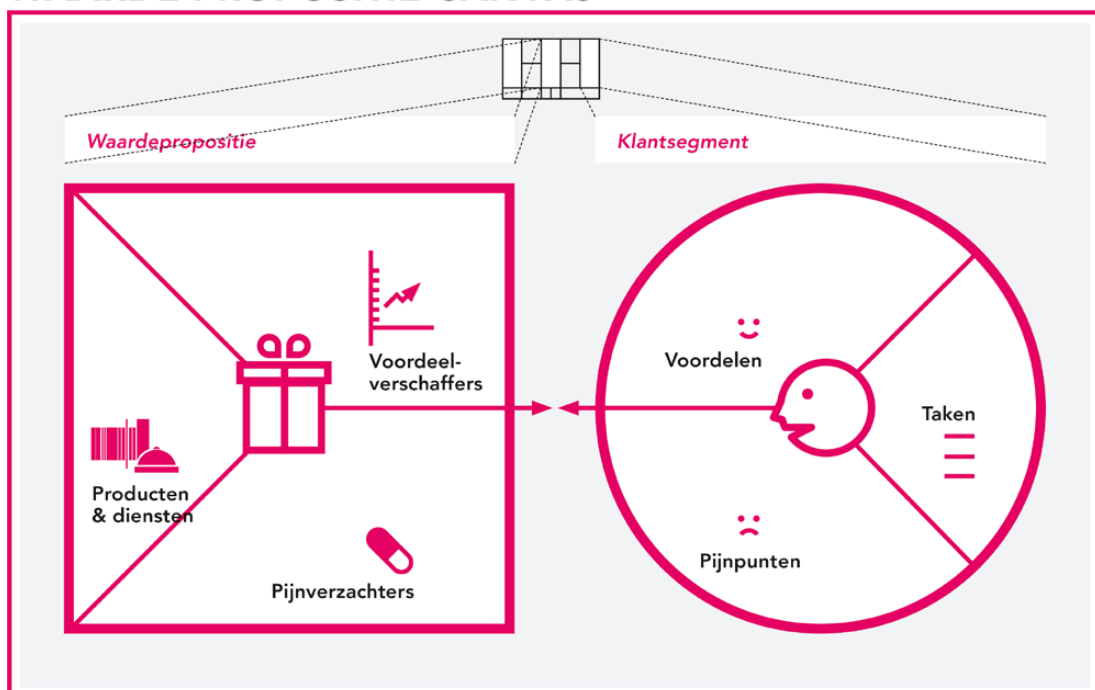

Wat is het Waarde Propositie Canvas?

Het Waarde Propositie Canvas is een visuele tool die ontwikkeld is door Alexander Osterwalder⁵. Het model helpt bij het ontwerpen en verbeteren van waardeproposities en richt zich op twee bouwstenen van een businessmodel: de klantsegmenten (in de Purpose Case: doelgroepen) en de waardeproposities (in de Purpose Case: waarde). Door het Canvas in te vullen ontstaat er beter zicht op de taken, pijnpunten en voordelen van klantgroepen. Op basis van deze inzichten kunnen vervolgens de pijnverzachters en voordeelschaffers van producten en diensten op de werkelijke behoeften van de doelgroep worden afgestemd.

5. Osterwalder, Pigneur (2014)
Waarde Propositie Ontwerp. Uitgeverij: Boom

WAARDE PROPOSITIE CANVAS

Wat is de Impact Roadmap?

De Impact Roadmap is een handig instrument om in een brainstorm met samenwerkingspartners de zes meest logische en strategische vervolgstappen te bepalen om de gezamenlijke ambitie uit de Purpose Case werkelijk te realiseren. Door vooraf na te denken over welke skills er nodig zijn om deze stappen te zetten, maar ook over wie deze stappen werkelijk zet, krijg je bij de partners meer commitment voor het vervolg, en voorkom je bovendien dat alle samenwerkingspartners vooral naar de projectleider kijken als het om werkelijk stappen zetten gaat.

Door per stap in te zoomen op de benodigde middelen en bekostiging kunnen de samenwerkingspartners tot een goede onderlinge verdeling van inzet, mensen en middelen komen. Tot slot is het van waarde om vooraf stil te staan bij de mogelijke belemmeringen die kunnen ontstaan bij het zetten van de stappen. Hoe kunnen die belemmeringen worden weggenomen? En welk opbrengsten realiseer je per stap met elkaar?

THE IMPACT ROADMAP									
		DATUM:		DOOR:		VOOR:		VERSIË:	
LOGISCHE VERVOLGSTAP	SKILLS	WIE?	MIDDELEN & BEKOSTIGING	BLOKKADES	MAATREGELEN	OPBRENGSTEN			
STAP 1									
STAP 2									
STAP 3									
STAP 4									
STAP 5									
STAP 6									

GEZAMENLIJKE AMBITIE

Stap 1

Stap 2

Stap 3

Stap 4

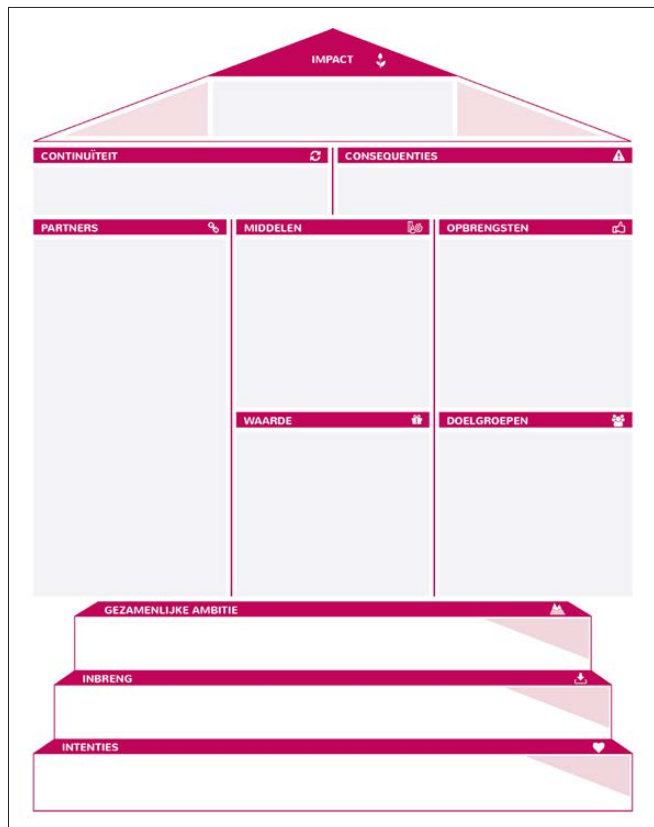
Stap 5

HOE NU VERDER?

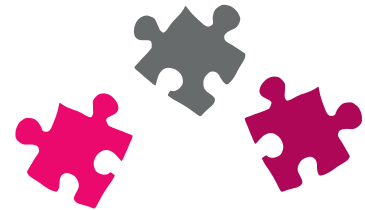
Vul voor je eigen samenwerkingsverband een **Purpose Case** in. Download het invulbare model op www.purposecase.com

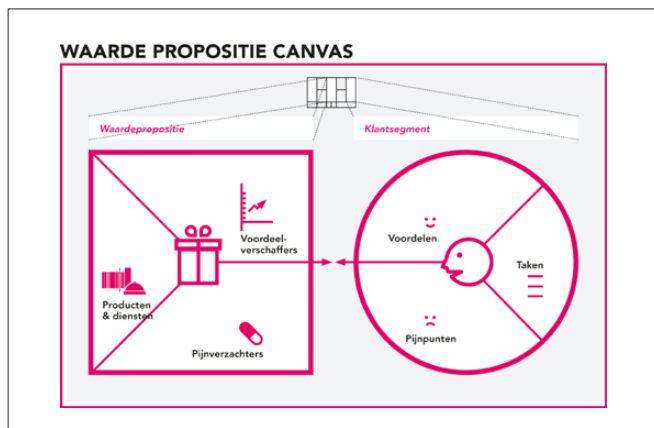
Vul de template eerst zelf in.

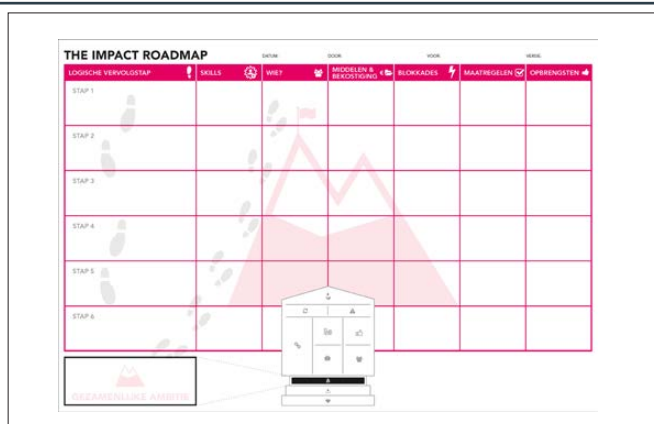
Puzzel met je samenwerkingspartners aan jullie gezamenlijke maatschappelijke businessmodel aan de hand van de Purpose Case.

Werk een **Waarde Propositie Canvas** uit om de doelgroepen en waarde scherper te krijgen.

Vul met elkaar de **Impact Roadmap** in om tot echte impact te komen.

www.wijzijkatapult.nl

volg ons via

@wijzijkatapult